

Z E M P L É N .

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmentelen levelek csak ismert korszakot fogadjanak el.
Készítők nem adhatnak vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilatkozat minden garmondor díja 20 kr.

HÍRDETSÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után 1 kr.
Asonfelül bélyeg 50 kr.
Kiemelt díjazottak a körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint minden 1 centiméter után 5 kr számítottak.
Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

T. Zemplénavármegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben 1888 december hó 15-én tartott közgyűléséből.

674/19479. A községbe érkezett idegenek bejelentése körül követendő eljárás tárgyában készített szabályrendeleti tervezet az állandó választmány határozati javaslata alapján elfogadotván, kellő meghirdetés végett a járási főszolgabírnak kiadni a „Zemplén” hivatalos közlönyben közzé tétetni ezek megtörténte után pedig az az ellen netalán beadott fellebbezésekkel együtt 3 egyenlő példányban elkészítve megerősítés végett a nmságu belügyminiszteriumhoz felterjesztetni rendeltetett.

Egyben utasítottak a járási főszolgabírnak, hogy a szabályrendelet szabályszerű kihirdetéséről a fellebbezések esetleg észrevételek beadására törvényileg megszabott 30 napi határidő eltelté után jelentésüket mutassák be. Km.

Jegyzette: **Somosay Sándor,** tb. aljegyző.
Kiadta: **Viczmány Ödön,** főjegyző.

A községbe érkezett idegenek bejelentése körül követendő eljárása tárgyában.

Szabályrendelet.

1. §. Vendégfogadó, kocsmá, sörház és afféle italmérő tulajdonos vagy bérlője amennyiben helyiségei vendégek befogadására is szolgálhatnak, köteles a minta szerinti bejelentő ívet eléendő számban készletben tartani, azt a nála megszállt külföldi által betölteni és aláírni, ha pedig a vendég írni nem tud, az ívet önmaga tölti vagy tölteti be, és 24 óra alatt azt a község bírájának átszolgáltatja.

2. §. Minden gazda köteles a nála megszállott idegen külföldinek nevét, korát, vallását, származási helyét, utazási célját foglalkozását és hogy van-e valakitől igazolványa, ha a külföldi nála 24 órát meghaladó időn túl maradni akar, a községi bírnak szóval vagy írásban bejelenteni.

3. §. Az 1. és 2. §-ok szerint bejelentett külföldiekről az 1888. évi augusztus hó 11-én 54091. számú belügyminiszteri intézkedéshez képest a községi és körjegyző a bíró értesítése alapján, a bejelentő ivnek megfelelő rovatokkal bíró nyilvántartási jegyzéket vezet.

4. §. A nyilvántartási jegyzék, a bejelentő ivnek, illetőleg szóbeli jelentésnek a bíróhoz való érkezése idejétől számított 48 óra alatt a jegyző által pontosan betöltendő.

5. §. A bejelentés és nyilvántartás körül a vendéglősök sat. által elkövetett mulasztásokra az 1888. évi aug. hó 11-én 54091. számú belügyminiszteri intézkedés 3. pontjában hivatkozott 1879. évi 40. t. c. 72 73. §§-ban rendelt büntetések alkalmazandók. A magán lakástadók, mulasztás esetén 25 ft büntetéssel, behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással büntetendők.

6. §. Jelen szabályrendelet felsőbb jóváhagyás után életbe lép.

Kelt Zemplénavármegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben 1888. december hó 15-én tartott közgyűlésében.

Jegyzette és kiadta:
Viczmány Ödön,
főjegyző.

1558./89 kb. sz. Zemplénavárm. közig. bizottságától.
Zemplénavármegye közigazgatási bizottságának 1889. évi február hó 9-én tartott üléséből.

Tárgy: Van szerencsém az utak kisajátítására vonatkozó tervezetek elkészítése tárgyában a nagymélt. közmunka és közlek. m. kir. minister úrnak 1889. évi január hó 9-ről 58882/1888. szám alatt kelt magas intézkedései kiadott szabályrendelet bemutatni.

Határozat: A nagymélt. közm. és közlek. m. kir. minister úrnak az utak kisajátítására vonatkozó 58,842/1888. sz. alatt kelt szabályrendelete tudomásul vétetvén; annak másolata jelen határozat kíséretében mihez tartás végett a Zemplénavármegyei kir. államépítészeti hivatalnak, a tiszt. főügyésznek, jegyzői karnak és a „Zemplén” hiv. közlönybe közhírré tétetni és kiadni rendeltetik.

Kltmtfnt

a főispán, mint a közig. biz. elnöke helyett:
Matolai Etele, alispán,

Másolat. Közmunka és közlek. m. kir. minister. 58,842.888. szám. Körendelet. Hogy a közutakhoz szükséges területekre vonatkozó kisajátítási tervezeteknek jóváhagyása, azoknak elbírálására kellő adatok hiányában halasztásnak és ez által a kisajátítási eljárás elodázása miatt az építés megkezdése indokolatlan elkésésnek kitéve ne

legyen, figyelmeztetem a bizottságot (törvényhatóságot), hogy jövőben az ily tervezeteket az 1881. évi XLI. t. cikkben előirt módon kiállítva és még a következőkép felszerelve terjessze hozzám: 1. Az építendő út tervezete, ugyanis annak helyzetrajza, hossz- és keresztmetszvényei, melyekbe a tömegszámítás szerint szükséges árkok és anyaggödörök is kimutatandók, továbbá az ut jelentékenyebb műtárgyainak rajzai, a kisajátítási tervezethez mindig mellékelendők, a végett, hogy azokból a kisajátítási tervezett területnek megfelelő volta elbíráható legyen — 2. A kisajátítási rajzok a m. kir. államépítészeti hivatalok hatáskörét és szolgáltatába vonatkozó s 1887. évi 3204. h. a. a bizottsággal (törvényhatósággal) is közölt utasítás 24. és 25. lapjain előirt módon állítottanak ki, hogy azok alapján a kisajátítás alá eső területekre tett számítás helyessége is megbíráható legyen. Végül megjegyzem, hogy minden rozsz kisajátítási tervek, melyek a fennebb előirt felszerelés nélkül terjesztetnének fel hozzám, érdemleges tárgyalá előtt kiegészítés végett vissza fognak utasíttatni. Budapest, 1889. január 9-én. Baross.

3415. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegye gazdasági választmányának határozata következtén a vármegye székháza 1889 90. évi tűzifa szükségletének szállítására ezennel pályázat hirdetettik.

A szükségelt tűzifa mennyisége 110 öl, vagyis 440 kbméter, amely csak száraz, sima, hasábos bukkfa lehet.

Zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel ellátva, 100 ftr készpénz, vagy megfelelő értékű papír biztosítékkal a vármegye gazdasági választmányához címezve f. év március 18. napjáig a számvevői hivatalnál nyújthatók be, amely napnak d. e. 10 órajakor szóbeli versenytárgyalást is fog tartatni, s úgy a felett, mint a zárt ajánlatok felett fog a gazd. választmány határozni s a legelőnyösebbnek talált ajánlattevővel a szállításiránt szerződésre lépni. A szállítási részletes feltételek alólírottanl meg tudhatók.

S.-a.-Ujhely, 1889. március 6.

főszámvevő hiv. távollétében:

Semsey Sándor,
vm. alszámvevő.

T Á R C A .

— A „Zemplén” eredeti tárcája. —

ÉBREDJ magyar! nézd, honfi, tiszta mélyét Régi dicsőségünk holt-tengerének!
Ah, mennyi gyönyör, ah, mennyi fényes emlék!
Ah, csillaga a multnak mily temérdek!
Nézz, nézz a mélybe, melyben multad ott ég,
Nézz, mig szemedbe fájó köny szökik,
Hogy szép hazádnak mennyi kincse volt rég,
S ma a magyar csak rongyba öltözik.

Ébredj magyar! rendüljön össze kebled
Multad előtt, te hajdan, ó, dicső nép!
Apáid arcán, melyre fényt lövellett
A hon szerelme, — nézd, e láng mind szép!
Ők szebb jövőért hittel áldozának,
Szabad hazáért lángoló, halók;
Ittas rabokként nem élven a mának,
Nem csokolák gyávan a torz valót.

Védistened, magyar, az volt örökkön,
Az örködött egy ezredig feletted,
Hogy a mi hont szerzett e drága földön,
Te azt az eszmét sohasem feledted.

Az tarta meg más nemzetek kimúltán,
Hogy honszerelmed áldozattúze,
Mit a szabadság istenének gyujtál,
Szent bérceidről fénylett messzire.

Zugó vihar csapott reád ezerszer.
Kisére sima csáb és bőszerűszak;
Rut árulás is törbe vitt nem egyszer,
Mégis te győztél, s az bukott el, ó, csak!
Maroknyi nép, egy csepp a nagy világból,
Erőd hatalma mégis tengerár;
Mert a csatákon ott szivedbe' lángol,
S szemedben ég az az öröksugár!...

Ah, mégis im a sors hogy összetépett,
Hogy már a törpe kész kifogni rajtad!
Mert a szabadság istenét, ki védett,
Oltáridon hitszerve megtagadtad,
Bálványt emelsz szentségtörő kezdeddel,
Kéjnek, gyönyörnek építsz templomot,
S minden valót, multaddal, jövőddel,
Önző kebelled annak áldozod.

És forr az átok a szegény hazára,
Rónáidon kalász helyett avar kél,
Völgyedbe' zug a bőszerűszak, árja,
S bérceid fölött jajod zokogja a szél.
Mert a szabadság áld, miként a napfény,
S pusztákat is dusan termékenyít;
Mig az a nép, a melyet sujt az önkény,
Sivár mezőkre ontja könyeit.

Ó, zord idő! hát véget mikor ér ez?
Hát vége mig lesz a boszus haragnak?
Ki hűtelen lett házi istenéhez,
Hát mindörökké átok és jaj annak?

Szemem előtt busan vonul el egy kép,
Remegve nézem a történetet:
Ha géniuszát megtagadja egy nép,
Annak örökre gyászos vége lett!...

De mit sikoltok? mért a köny szememben?
Hisz én is, ó, fia vagyok hazámnak,
S még a szabadság lángja ég szívemben,
S arcomra száll tüze e tiszta lángnak.
Nincs, nincs idő tovább síró danára,
Zugjon a dalban a vihar szava:
Az veszzen, a ki vést hoz a hazára,
De el ne veszzen a magyar haza!

Ébredj magyar nép! tette föl merészen!
Villám haragja lángoljon szemedben!
Kebled dagadjon áldozatra készen,
Csattogjon ostor boszuló kezdedben!
Üzd a kufárt, ki istened gyalázza,
Törd szét az árulók bálványait,
Szólj mennydörögve, hogy Árpád hazája,
A te hazád, szabadság honja itt!

Fényed, hied, dicsőséged ne hagy ma
Pusztulni, veszni önfajod kezében;
Döntson le inkább a vihar hatalma,
Mint összeérjön mint a szű, a szegény.
Bérceid fölött, dacolva a világgal,
Te ezredéve állasz, ó, honom,
És állni fogsz, ha tiszta honfi lánggal,
Védistenednek újra áldozol!

Ébredj magyar! el, gyáva szolgágnak
Hazánk egére szállott léha árnya!
Mutasson új fényt újra a világnak
A honfiaknak lelkes szemsugára!

Március 15.

Halotti szemfedő borítja az egész természetet. A hegyek ormain még hó fedi, a hegyek alján üres, kopár minden, még nem virul a rét, nem zöldül a róna, csak a sejtelem érzetű velünk édes-titkosan, hogy nem sokára eljő az idő, mely után buzgó-imádság epedez százerek ajakán, csak a lélek titkos hangjai zugnak felénk: *Ébredjétek!*

És eljött a magyar Gênioz, mint egy Megváltó beléfuva harsonájába: *Ébredjétek — ébredjétek!!*

És felébredt hoszu téli álmából a föld, az ember, a nagy természet 1848. március 15-ikén. Őseink őrizték bölcsőjében, apáink látták ifjúvá nőni s a mi bölcsőinknél regéltek már róla mesés dolgokat. Van-e magyar, aki ne ösmerné e nap történetét, van-e magyar, ki nem tartaná e napot a jog, az igazság visszaállítására szent ünnepnapjának?

Nem egy párt, nem egy felekezet ünnepnapja ez, de egy egész nemzeté. Mert egy egész nemzet rablincsei hullottak le, kitört a szellem szabadsága s az ember emberré, a magyar magyarrá lett. Százerek várakozása és milliók reménye dőlt romba, nemzedékek imája és évszázadoknak elfojtott jajjai hangzottak el, míg végre elérkezett március idusza. Vallás és pártkülömbőség nélkül kellene e napot megülni mindenkinek, ki e hazában született s e honban él. Békejobbot kellene egymásnak nyújtani e szent napon minden magyarnak; mert ha különféle eszközökkel, különféle elvekkkel és meggyőződéssel küzdünk is, mindnyájunk célja egy: nagygyá és boldoggá tenni ez imádott hazát!

Büszkén mondhatjuk, hogy a harcokban, mely hazánkat magyarrá tette, Zemplénum megye nagyjai vezérserepet vittek. E határszéli vármegye szülte a hős *Rákóczi*, ki zászlajával az alkotmány- és vallás szabadságot lobogtatta felénk, *Kazinczy* anyanyelvünkért küzdött és magát a nagyidők legnagyobbját *Kossuth Lajost*, kinek őszbe borult fejére áldást könyörög minden ajak! Egy vármegye, egy nemzet, mely ily férfiakat szül nem fog elcsüggedni soha. Egy nemzet, mely faji jellegét le nem veti, mely nyelvében akar élni, mely oly belső

Maroknyi nép, egy eszme volt hatalmad, Az álda, véde anyi véssen át; — Apádat nézd, s úgy add át fiadnak, Mint ők tenéked — a szabad hazát!

Fejes István.

A közvacsoráról.

S.-a.-Ujhely, márc. 9.

Nagyon kellemes, de nagyon nehéz egy ilyen jól sikerült mulatságról, mint a szombati közvacsora volt, beszámolólni. Kellemes, mert csak szepet és jót lehet írni, de nehéz, mert csak szepet és jót kell írni. Nem volt itt semmi kivetni vagy kifogásolni való, semmi gáncsra érdemes — kitünő rendezés mellett oly pompásan zajlott le az est, hogy a sokat emlegetett »costume-közvacsora« óta ily nagyszerű mulatságot Ujhely nem élvezett.

Már maga a közvacsora igen jó idea. Vacsorálni és táncolni: vágyaim netovábbjal S hogy ez nemcsak nekem, de sok más embernek is élvezetet szerez, mutatja az a nagy közönség, mely ez este a színházat betöltötte.

A kép, mely a belépő szeme elé tárult, igen impozáns volt. A színpad széjjel volt szedve s a színház terme egész nagyságában étekeremé volt alakítva; nem függött előttünk az ócska kordina, mely Ujhely látóképét szemlélteti, de nem is volt rá szükség, mert magunk előtt láttuk Ujhelyt elevenen, díszben, a maga kedvességében.

A terem két Meidinger kályhával fűtve, fennállása óta talán először, nemcsak megálta helyét, de igen jónak s elegánsnak bizonyult. A volt színház építő bizottság tagjai megérhették azt, hogy egyszer nem kaptak szemrehányást; önelé-

életerővel, oly szívóssággal bír és oly kitartással tud küzdeni, nem fog elveszni soha!

Merítsünk reményt a multból s nézzünk bizton a jövőbe. S valahányszor eljő e szent ünnepnap, tegyünk fogadást magyar hazánkért élni s küzdeni s ha kell meghalni érte. Akkor nem fog a mult üres és kopárnak feltűnni előttünk s a titkos sejtelem meg fogja valósítani a szebb és jobb jövőt.

Felébredt a föld, az ember, a nagy természet s az isteni szózat, a jövő danája hangzik felénk:

Küzde küzdj és bizva bizzál!

Székely Albert.

Vármegyei ügyek.

Zemplénum megye közigazgatási bizottsága t. hó 9-én tartott ülésének lefolyásáról szóló tudósításunkat közlendőnk nagy száma miatt röviden a következőkbe foglaljuk össze: az alispáni jelentés tudomásul vétetvén, a mult év második feléről szóló jelentéssel s a többi előadónak ugyanazon időközről szóló jelentésével együtt a kir. ministeriumhoz felterjesztetni rendeltetett. A szerencsi j. főszolgabirájának az Amerikába való kivándorlás meggátolása végett benyújtott jelentése kellő intézkedés céljából a belügyministeriumhoz küldetett. A regálemegváltást tárgyzó 1888. évi XXXVI. tc. 11. §-a végrehajtására vonatkozó kir. pénzügyministeri rendelet alapján a felszólamlási bizottság titkos szavazás útján következőleg alakított meg: elnök: *Dókus József*, helyettes elnök: *Diószeghy János*, rendes tagok: *Bydeskuthy Sándor* és *Szerviozky Ödön*, póttagok: *Meczner Béla* és *Ehrenheim Ferenc*. Sandal községben a megbetegedett és lábadozó tüdőveszes marhák kiirtatván s a szükséges fertőtlenítés foganatosítván: a gazdasági egyesületnek radikális és gyors eljárásáért előismerés nyilvánított. A kelesenyi kisdedóvó intézet fenntartási költségeinek fedezetére, 130 ft, a t.-terebesi részére 300 ft. a varannai részére 200 ft a közművelődési alaphoz kiutaltatni rendeltetett. *Weinberger Dávid*nak s a -ujhelyi aut. orth. szefard izr. hitközségi anyakönyv-vezetővé történt elválasztatása megerősítetett. A vármegyei főorvosnak a közegészségi viszonyokról szóló febr. havi jelentése tudomásul vétetett.

Zsidó anyakönyvek rendezése. A vallás és közoktatásügyi minster azon alkalomból, hogy a zsidók anyakönyveinek rendezése tárgyában 1885. évben kiadott szabályrendelet nemcsak jövőre biztosította az izr. anyakönyvek helyes vezetését, hanem a mult évek mulasztásait is is felderítette, amennyiben a hadkötelezettségi ügy és családi jog nem csekély előnyére már ezekre menő be nem jelentett izr. anyakönyvi eseteknek utólagos anyakönyvvezetésére vezetett, s hogy az utóbbi időben tömegesen érkeznek a kérvények utólagos anyakönyvelés elrendelése végett: az eljárás egyöntetűsége és az elintézés gyorsasága érdekében, *utólagos anyakönyvelések kérdésében érdemleges hatá-*

gedetten, zsebre dugott kezekkel járkáltak, s dicsékvő tekintetük mintegy azt fejezte ki: »ugye milyen pompás termet építettünk mi nektek!«

A közvélemény a páholyokban foglalt helyet, lent pedig a hölgy közönség asztalonként volt elosztva, egy-egy asztalnál két mama és négy-öt leány, kik kedves mosolyal, bájos tekintettel, édes szóval csalogatták a mi bankóinkat a református templom javítására. Boldog este, a mikor bankóval lehet megfizetni a ti mosolygástok aszszonyok, leányok!...

Méltóságos, lassu menetben indult a mulatság. A cigány »Bihari« játszott, az animó még a pezsgős palackokba volt dugaszolva. Az asztaloknál tisztes öreg urak enyelegtek a leányokkal, közben jóízűen falatozva a puha kappan pecsenyéből. (A közvélemény legyezi magát.)

A cigány jóízű magyarokat kezd játszani; jön a középső korosztály; malac-pecsenyét eszik, szamorodnit iszik s az asszonyokkal mulat. (A közvélemény ki ki hajlong a páholyokból s megjegyzéseket tesz.)

A zene mind élénkebb ütemben indul s már a ropogós csárdás járja. Bontogatják a pezsgős palackokat, melyekből, mint megannyi Heron labdájából tör elő a sampanyi, mit az ügyetlen pincések széles tenyerükkel sem képesek visszatarítani, hanem vékony sugarakban freccsen széjjel, felriasztva a közeli társaság tagjait, kik ingyen kaptak pezsgőt — ruháikra. A pezsgőtől jó kedvet kap a társaság. A zsongó moraj élénk csevegéssé válik, beszélgető és nevetgélő csoportok alakulnak, egész torlaszok az asztalok között, a táncosok neveiket jegyzik be a leányok táncrendjébe (előjegyzések az udvarlásra!) s habzó poharukat a szép csapos leányok egészségére üritik. (A közvélemény látcsövez.)

Az animó most már tetőpontra hág, nem

rozathozatalát jövőre a vármegye alispánjaira ruházza. A minsternek azon korábbi intézkedése azonban, hogy szabályszerű anyakönyvi kivonat nélkül a jegyes felek csak engedelmé alapján adhatók egybe, továbbra is érvényben marad.

Sertés veszettség. A nagy mihályi járás főszolgabirája gr. Sztáray Antalnak nagy-mihályi uradalmához tartozó megyő-pusztai sertésnyájára, továbbá a gáborka-tanyai és nagy-mihályi műmalomban alkalmazottak sertéseire, s végül N.-Mihály egyes lakosainak az uradalmi sertésnyájában lévő sertéseire nézve, azok között kiütött veszettségi kór miatt a zárlatot három hónapra elrendelte.

Uj marharakodó állomás. A földmiv., ipar-és keresked. minster értesíté a vármegyét, hogy az államvasut *harkányi* állomását marharakodóul engedélyezte. Ez állomásra szakértőül *Zakár János* állatorvos jelöltetett ki.

Regálejog bejelentése. Azon községeket, melyek italméresi joggal bírnak, előjáróik útján e helyütt is figyelmeztetjük azon fontos körülményre, hogy a *jog bejelentések határideje a folyó hó 20-ával lejár*. Ezen határidő elteltével a vármegye alispánja a bejelentéseket az egyezkedési tárgyalások megtartása céljából a kir. adófelügyelőhöz teszi át. *Később érkezett bejelentések figyelembe nem vétetnek.*

A ma egyheti felolvasásról.

Aminék kezdete volt — végének is kell lenni. Ez világ-törvény s ezen a világon törvénynek van minden alája vetve. Ennek a törvénynek engedelmességet a »Zemplénum megyei orvos-gyógy-szerész-egyesület, midőn az unalmas tél szezonjára rendezett népszerű »smeretterjesztő estéknek, most már második sorozatát, Ujhelyben t. hó 10-én, két felolvasás díszével, egy elnöki záróbeszéd ünnepességével s a vizontlátás reményével befejezte.

Szép számu és díszes közönség hallgatta meg a felolvasókat. *Kocourek Ferenc* kir. állatorvos: »Hogyan bánunk házi állatainkkal?« cím alatt a tehén, ló és az eb tanulságos élettörténetéből nagy szorgalommal és szakértelemmel szerzett művét *Vladár Emil*, közgazdasági előadó volt szives felolvasni. Az író, (aki bocsánatot kért a hallgatóságtól, hogy idegen akcentussal beszélve magyarul, művének előadását személyesen nem teljesítheti) s felolvasót sikeres közremunkálásáért tapsolva éljenezte haládatos közönsége. — A másik felolvasó *Dr. Weisberg Zsigmond* orvos volt, aki »a szerelemről« értekezett. Csiklandós tárgyat filozófiai szempontból tárgyalta; úgy látszik azért, hogy a minden idők és korok a legelköpottabb témáját az újság mezébe öltöztesse. Nem a szívhez, de az észhez szólt. Mint-hogy pedig a jelenlétőség soraiban a »szív emberei« úgy viszonylottak az »ész embereihez«, mint a 20:1 — természetesen következett az abszolút hatás kimaradása. A terjedelmes dolgozatot *Dr. Hornyay Béla* olvasta föl értelmes interpunkcióval. Szerzőt, aki rövidlátóságával mentette magát, a felolvasóval egyetemben zajos éljenekkel tüntették ki.

Végül *Dr. Chyzer Kornél* záróbeszéde következőleg hangzott:

lehet ezt a pezsgő jó kedvet elnyomni, ennek ki kell tombolnia magát és hiába jelenik meg a fáradhatatlan rendező elegáns alakja, óráját muto-gatva, hogy még nincs éjfél; a fiatal kedélyeket csillapítani nem tudja, nekik táncolni kell.

S itt változik a kép. Az étekermet tánc-teremmé alakítják. Eddig a templom építésére, most a fiatalok épülésére folyik a mulatság.

Mig az asztalokat kihordják, olvassák el a jelenvoltak névsorát:

Asszonyok: Ambrózy Nándorné, Balassa István br.-né, Benedek Jánosné, Bydeskuthy Sándorné, Bencsik Istvánné, Bernáth Simonné, Balogh Károlyné, Cziráky Barnáné, Csernyiczky Mihályné, dr. Chyzer Kornélné, Csuha Petrovay Malvin, Diószeghy Jánosné, Dókus Mihályné, Füzessy Tamásné, Gaizler József br.-né, Görgey Pálné, Hoffmann Gusztávné, Hlavathy Józsefné, Hönsch Dezsőné, özv. Hérics Mártonné, Kazinczy Arthurné, Kecskés Antalné, Kolos Gyuláné, Karsa Bertalanné, Kostyál Józsefné, Keresztessy Lajosné, Kossuth Gusztávné, Kun Frigyesné, Kossuth Vincéné, Liszy Kornélia, Lucz Jánosné, Margitai Józsefné, Matolay Béláné, Moldoványi Gézáné, Metzner Andrásné, Meczner Gyuláné, Nagy Béláné, Nickel Ferencné, Nyomárkay Hugóné, Orossy Gézáné, Pick Ignácné, Rác Gyuláné, Rozenenthal Sándorné, Révy Gézáné, Sebeők Antalné, Szentgyörgyi Dezsőné, Székely Elekné, Szillassy Ottóné, Szerdahelyi Vincéné, Szöllösi Arthurné, Szunyoghy Dezsőné, Sziráky Barnáné, Szemere Gyuláné, Szirmay br. Podmaniczky Jerme, özv. Szepessy Péterné, Tomcsányi Chuha Anna, Wihs Keresztélyné, Vályi Istvánné, Vida Józsefné, br. Vécsey Lajosné, Viczmándy Mórné, Zlinszky Józsefné.

Lányok: Balogh Anna, br. Balassa Emma, Bencsik Irén, Bencsik Leóna, Bernáth Irén (Vaján), Boronkay Sarolta, Bydeskuthy Erzsi, Bu-

Folytatás a mellékleten.

Melléklet a „Zemplén“ 11-ik számához.

«Mélyen tisztelt közönség!»

Felolvasásaink eme második sorozatát a mai-val berekesztve, immár két évi multra tekinthetünk vissza, mégpedig, szerénytelenség nélkül legyen mondva, megleléssel és az elért siker tudatával.

Megelégedéssel, mert közönségünknek a tudományos haladásért, az ismeretszerzés és terjesztésért, továbbá a jóért és hasznosért lelkesedni tudó része minden felolvasónak megadta jutalmát nagyszámu megjelenésével; és az elért siker tudatával, mert megvagyunk győződve, hogy azon 18 előadásnak meghallgatása, melyből hét egészségügyi s részben társadalmi kérdéssel foglalkozott, kettő természettudományi s ugyanannyi történeti és közgazdasági tárgyról szólt, 1 néprajzi, 1 nyelvészeti, 1 irodalmi fejtegetés volt s kettő valóban nehéz problémák feletti tetszetős elmefuttatásból állott, míg egyrészt kellemes időöltésül szolgált a hosszú téli esteken, másrészt sok hasznos tudnivalóra irányította figyelmüket. De lehetetlen is, hogy az ily előadásoknak, ha nem csupán szórakoztatás a céljuk, ne legyen sikere.

Az ilyen előadásokra eljáró közönség hasonlít azon méhészhez, ki egy kis időnek feláldozásával, melyet talán jobbra alig tudott volna fordítani, élvezi azt a kellemes tápszert, melyet méheik, igen sok fáradsággal gyűjtöttek össze, gyakran kopár mezőkön csak szétszórtan található s néha mérges virágokból is. Így dolgoztak egyesületünk méheik, s a bennünket támogató ügybarátok önként számára; gyűjtögettünk különféle hátrókból, óvatosan kerülve a bár csábítóknak mutatkozó, de mérges forrásokat s önként csak tiszta mézet nyújtottunk, tisztát, egészségeset és édeset, hogy megkedveltsük önként ama másik eledelt, melyről már a szent írás is szól s csábítuk önként ama virágok felkeresésére és bővebb megismerésére, amelyek mézével önként mutatványul szolgáltunk.

Tisztelt közönség! A tudomány oly kimeríthetetlen forrás, melynek vize sohasem oltja el szomjunkat; ellenkezőleg, mennél többet merítünk és iszunk belőle, annál bővebb az s annál nagyobb a szomjuságunk.

De ezen kimeríthetetlen forrás egyúttal a haladásnak és jólétnek, az önfentartásnak a forrása. Neki fenszónik, úgy egyesek, mint nemzetek szellemi fenszónik, koldogulását.

Bárhonnan kiindulva, ha az ezen forrásból eredő patak akarmelyik ágát követjük, mindannyin mindig ugyanazon egy cél felé fogunk jutni, az őz ferráshoz. Így jutnak össze az emberi ismeretek különböző ágai is forrásuknál, a világosság, az igazság megismerésénél. A talaj vize, melyen a patakok végigfutnak, gyakran beszennyezi azokat, zavarossá teszi, de a forrás, amelyből fakadnak, mindig tiszta marad.

Szűrd meg, tisztítsd meg ama zavaros patak vizét, s az mindig éltető lesz, míg a posvány álló vizének rothadó elemei csak fertőznek s halált lehelnek minden magasabb szervezetű testre, legyen az bár egyes egyén, vagy egyének összege, — a társadalom.

Orvos-gyógyszerész-egyesületünk, mely, mint két évvel ezelőtt, első felolvasó estélyünkön mondtam, első sorban az őz forrás egyik legujabb ágát

janovics Etelka, Chyzer Margit, Chyzer Etelka, Csuka Margit (Cselej), Chuha Malvin (Ungból), Diószeghy Erzsébet, Dókus Róza, Dobozy Sarolta, Füzesséry Anna (N. Mihály), Gedőcze Berta, Görgey Iréne, Hericz Örzse, Illaszevics Mária, Izsák Erzsébet, Ibrányi Évi (Ungból), Karsa Emma, Keresztessy Iréne, Kossuth Ilonka (Hegy), Kossuth Ilonka, Kormos Ilona, Lucz Teréz, Lukachich Mariska (Kassáról), Major Ilona, Mazur Viola, Metzner Margit, Metzner Ilona, Nickl Anna, Rác Margit, Riecler Ida, Szemere Anna, Szentgyörgyi Erzsike, Szirmay Alice és Anna (Udva), Szepessy Jolán (Borsodból), Szücs Lujza, Trombitás Ilona, Tomcsányi Anna (Ungból), Vágó Emma, Vályi Ella, br. Vécsey Mária, Vékey Jolán, Viczmándy Irmin, Viczmándy Mariska, Vida Ilonka, Zarubay Blanka.

A cigányt a terem közepére állították s körülötte jártuk a lehető legjobb kedvvel az első, vagy ha úgy tetszik a „souper“-csárdást; a táncoló párokat a gardedamok és nézők gyűrűje fogta körül. Mint a gyümölcsnél: középen a mag, azután jön maga a gyümölcs, végül pedig a gyümölcs héja. (Szép hamvas héj.)

Nem andalgó lassuval kezdődött itt a tánc, hanem mindjárt kopogóval s olyan szilaj táncra nőtte ki magát, a milyenné isten a csárdást jókedvében megteremtette. A mint nőtt az idő, úgy nőtt vele az animó. Nyugvópontot csak az ügyesen rendezett négyesek képeztek. A viradti csárdást úgy jártuk, mintha az lett volna a szupé-csárdás.

Mikor reggel nyolc órákor a teremből kiléptem, hogy haza vigyem végelgyengült csontjaimat, egy rekedt bariton hang recsegett ki a folyosóra: „Most kezdődik!”

Coeur pub.

a legmodernebb tudományt, a közegészség tudományát óhajtja a nagy közönséggel megismertetni; felolvasásaink eme második sorozatában is — mint hallani méltóztattak — nem szorított arra, hogy önként az őz forrásból eredő patakoknak csak egyikén vezessen a cél felé.

Tartott tőle, hogy bármennyire szép és érdekes legyen is az ut és környezete, emberi gyengeségnél fogva megúnnák az egyformaságot s azért elkalandoztunk utunkról több irányban, a forrás felé vezető más-más tájakra.

S mindamellett alig tértünk el célunktól, mert az ismeretek minden ágának terjesztése, az általános műveltség, alapfeltétele a közegészségi követelmények felfogásának, érvényesítésének. S ha ez irányban előadásainkkal csak egy lépéssel is előbbre vittuk t. hallgatóinkat: célt értünk.

Előadásainkat, melyek majdnem mind irodalmilag számbaveendő termékek, igyekeztünk most, úgy, mint a mult évben is sajtó útján megörökíteni s a t. közönség közt ingyen terjeszteni s valamint azon 7 előadás, mely eddig megjelent kívánatra nálam ingyen kapható, úgy igyekezni fogunk a többieket is megörökíteni és szétosztani. Megjelenésükről annak idején megyei közlönyünk fogja tájékoztatni a nagyérdemű közönséget; mely közlönynek ügyünk buzgó felkarolását, s az általunk hirdett eszmék terjesztését itt is kiemelni kedves kötelességemnek tartom.

S most megköszönve önként türelmét, figyelmét és gyengéink iránti elnézését s az egyes előadásainkban elmondottakat önként figyelmébe újból ajánlván s kellemes nyaralást kívánva — ezzel veszek búcsút: a viszontlátásra őszszel!

Ezek során a közművelődési életünkben szellemi szükségletté vált népszerű ismeretterjesztő estéknek második ciklusa véget ért.

Részünkről nem marad egyéb hátra mint a felolvasó termet szívesen látogató nagy közönség, s t. olvasóink nevében is köszönetet mondani azokért a szellemi élvezetekért, miket a felolvasók maradandó becsü műveikkel számukra szerezni és biztosítani szíveskedtek.

Éljenek!

Hirek a nagyvilágból.

Vilmos német császár Moltke tábornagyhoz, aki e napokban töltötte be katonai szolgálatidejének 70-ik évét, a legmélyebb tisztelet hangján szóló levelet intézett.

Az angol hadügyminiszter kijelentette az alsó ház minapi ülésén, hogy intézkedés tételük 150—160 ezer ember sürgős mozgósítására.

Risztics Jován, Szerbország kormányzósági elnöke, hír szerint kifejezést adott abbéli meggyőződésének, hogy Szerbiának Ausztria-Magyarországhoz való viszonya továbbra is változatlan marad.

Az Eiffel-torony Párisban a tervezett időre, vagyis f. hó 30 ára be lesz fejezve. A 300 méter magasságu vas-szörnyeteg vakítóan fog ragyogni, ha a nap rásüt. Most már nincs egyéb hiba, mint a legtetőjébe helyezendő lámpás s az ennek hegyébe erősítendő villámhárító rud. Az Eiffel-torony lámpása akkora térfogatu, hogy a hegyi levegő használatára utasított Eiffel és családja a lámpában készülnek lakást berendezni.

Farsangi hírek Monte-Karlórból. A „Párisi magyar Értelítő“ szerint Monte-Karlóban a farsang alatt husz milliónál többet vesztek a játékosok. Ezzel arányban ottan most a párbajok és az öngyilkosságok is növekedtek. Azt mondják, hogy csupán február hónapban 15 párbaj és 16 öngyilkosság ment végbe.

A párizsi világiállítás megnyitásának határnapját végrelegesen f. évi május hó 6-ára állapították meg.

Hirek az országból.

Őfelsége a király, Milán volt szerb királynak hozzá intézett meleg hangu táviratára, melyben a magyar királynak iránta mindenkor tanusított barátságáért mondott hálás köszönetet, rögtön és a legszívesebb szavakban válaszolt; I. Sándor gyermekkirályt és országát pedig biztosította változatlan jóindulatáról.

A közös hadügyminiszter olyképpen akarja megváltoztatni a hadgyakorlatok rendjét, hogy ne essenek a legnagyobb hőség idejébe; a kisebb hadgyakorlatokat július végén fogják befejezni s akkor haza bocsátják a harmadik évet szolgáló legénységet, augusztusban szünet lesz s az aratási munka végeztével, szeptemberben tartják a nagy gyakorlatokat, melyekre behívják a tartalékosokat is.

Báró Vay Miklósnak, a főrendiház elnökének Őfelsége megengedte, hogy a részére adományozott görög kir. „Megváltó rend“ nagy keresztjét viselhesse.

Az E. M. K. E. bája Kolozsvárt f. hó 11-én fényesen sikerült. A bál összes bevétele megha-

ladja a 3000 ftot. A hölgy közönség közül kiváltak az arisztokrata nők, akik toalettjeiket kalotaszegi varottasból és magyar szabásu bál öltözékekből állították ki. E festői szép magyaros viselet a kulturegyesület báljának nemzeties jellegét kölcsönözt.

A Fehérvármegye főispánját N. Enyeden az erdélyi cukorgyár érdekében kifejtett tevékenységének hálás előismerésül fátylasmennettel tisztelték meg.

Különlélek.

Kéretnek mindazon t. címek, kik lapunkat új évtől elfogadták, de díjjaikat még be nem küldték, annak mielőbbi hozzánk juttatására, valamint a községi körjegyző és bíró urakat is kérjük, hogy a „Zemplén“ mult évi és esetleg régebbi hátrálékaikat is a kiadó-hivatalhoz beküldeni szíveskedjenek.

(Királyi adomány.) Őfelsége a király Lácsa község tűzkárosultjainak 100 ft, Kohancs község égettjeinek pedig 500 ftnyi könyöradományt küldött magán pénztárából.

(A szabadság születés napját) március 15-ét vármegyénk területén ez évben is számos helyütt ünnepelte meg a hazafias kegyelet. S.-a.-Ujhelyben a városi színház termében hazafias bankettet rendeztek, mely alkalomra a polgári olvasó-kör zászlaja alatt mintegy háromszáz sereglettek egybe. A márciusi nagy nap történelmi jelentőségét Matolay alispán hosszabb beszédben fejtegette. Az 1848. március 15-én született eszmék diadaláért Karsa Ferenc és Viczmándy Ödön mondtak lelkes pohárköszöntőket. Kemecey Jevő csinos beszéd előrebocsátásával a hazafiasan érző polgári elemért ivott. Némethy B. hazánk nagy fia: Kossuth Lajos egészségéért üritett poharat. Szépen átgondolt s nemes hévvel elmondott pohárköszöntőjét dörgő éljenzés követte. A vacsora vége mélyen belenyúlt az éjféli órákba. — A sárospataki jogakadémia polgárai márc. 15-én egyesületük alapítókéjének gyarapítására igen szépen látogatott s pompás kedvelő záródó táncestet rendezett. A főiskolai önképző társulat pedig diszüléssel ünnepelte meg a hazafias évfordulót. — N. Mihályban az ottani dalegyesület délutáni 6 órákor a „Kos“ szálló étkeztetésében rendezett ünnepséget népes és díszes közönség jelenléte mellett. A szózat elénklése után Sulyovszky István nagy hatást keltő beszéde következett. — Horváth Mihály Petőfitől a „Ledőt szobor“-t szavalt a szép felfogással. A himnusz s még több hazafias dal elénklése után az ünneplő-közönség közvacsorához telepedett. A szebbnél szebb márciusi szellemű dikciók egymást érték.

(Árvíz — Ujhelyben.) F. hó 13-ára virradólag (sajátságos találkozás a véletlennek, hogy éppen az ezelőtt tíz évvel Szegedet ért árvízveszedelem évforduló napján,) a keddi egész nap zuhogó esőzés s a hegyekről rohamosan alázuhogó hóolvadás következtében a Rongyva kilépett medréből. Féket vesztett szennyes hullámai zuhogva-zajongva elárasztották a vidéket s hatalmas hideg furdó zudítottak Ujhely alacsonyabb fekvésű ucájaira is. Az áradat nagy térségekre futott szét s az erős északi szél által felkorbácsolt hullámok szerdán egész nap ostromállapotot teremtettek. A Horváth-féle kerti lak, a gf. Hartenberg-féle nyaraló és az impozáns Gyula-lak kisebb-nagyobb károsodást szenvedtek. Ujhelyből a Bodrogközre vezető vármegyei és a Csörgő-féle vezető állami utakat is áthágtá az áradat s azokat pár óra folyásán át hatalmában tartotta. Az u. n. ungvári pincék dombtetéről nézve a vidéket Regmecztől Borsúig csak imitt-amott látott a szemlélő egy-egy kis sziget, melynek környékét mindig szűkebb határok közé kényszerítette a vadul tájtéző áradat. A neki szilajodott hullámok óriási jégtáblákat szalmazsál könnyűségével csapkodtak a hidak recsegő bordáihoz, szerencsére a viaskodás a laza összefüggésű jégdarabok épségben maradásába került. Fehérhaju emberek beszélnek Ujhelyben, hogy ily váratlan és ily hatalmas áradatra nem emlékszenek, Garany vidékén az Ondava áradása okozott rémületet. A felsőbodrogi vízszabályozó társulat töltéseiben nem csekély károsodást szenvedett. Városunkban az árvíz még gyújtogató szerepet is végzett. Morovits, ujhelyi polgár ugyanis több szekérről meszet helyezett el csürjében építkezési szándékkal. A Rongyva parton fekvő csürbe éjszakának idején belopódzott az ár, gyulladába ejtette a méz-garmadát, ettől tüzet kapott a csür s a körülötte örvényző áradat miatt menthetlenül leégett. Az elemek csatája Ujhelyben egy álló napig tartott.

(Gyászhir.) Özv. gf. Berchtoldt Lászlóné szül. szendrői gróf Török Josefine csillagkeresztés hölgy és fia: Kázmér, cs. kir. apród; továbbá: szendrői gf. Török László, cs. kir. kamarás; nemkülönben néhai gróf Berchtoldt László, első neje szül. néh. szendrői gf. Török Anna gyermekei, nevezetesen: gróf Berchtoldt Jozefine, férjzett dr. Fodor Kálmán és férje dr. Fodor Kálmán s

gyermekük Erzsébet; gf. Berchtold Róza, férj. br. Révay Gyuláné és férje br. Révay Gyula s gyermekeik: László, Margit, Ilona és Gyula; gróf Berchtold Eugenia, férj. Boróczy Lajosné és férje Boróczy Lajos s gyermekük: Lajos és gf. Berchtoldt Mária férj. br. Weisz Pálné és férje báró Weisz Pál s gyermekeik: Natália, Vanda, Gabriella és Enith; végre szendrői gf. Török Napoleon, Ungvármegye nyugalmazott főispánja családjával és szendrői gróf Török Terézia férj. Szirmay Józsefné és férje Szirmay József családjukkal megszomorodottsággal jelentik feledhetlen édes anyjuk, nagyanjuk, szépanyjuk, illetve sógornőjük nagyméltóságú özvegy gróf Török Balintné szül. szakabinai és blatniczai báró Révay Zsófia cs. kir. csillagkeresztes és palotahölgynek, f. évi március hó 8-án, esti 8 órakor, életének 84-ik évében, végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. évi márc. 11-én délelőtti 10 órakor tétettek a rom. kath. egyház szertartása szerint zempléni megyebeli Nagy-Kázmér községben örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 13-án d. e. 10 órakor mutatott szentén a Mindenhatónak Nagy-Kázmérban. Áldás és béke hamvaira!

(Jótékonyág.) Gf. Wallis Gyuláné a s. a. ujhelyi ev. ref. egyháznak, tempom újjáépítési költségeinek részben való fedezésére, 300 ftot adományozott.

(Városi ügyek.) A városi képviselőtestület f. hó 2-án tartott közgyűlésében a következő tárgyak fordultak elő: első helyen olvastattott dr. Chyzer Kornél és érdektársai által a helybeli kegyesrendi nagygimnáziumnak főgimnáziummá leendő emelése tárgyában szükséges lépések megtétele iránt beadott emlékirata. A felolvasott emlékirat (melyre alkalmilag még visszatérünk — Szerk.) Prámer Alajos elnöke alatt dr. Chyzer Kornél, Farkas Lajos, dr. Hornyay Béla, dr. Schön Vilmos, Székely Elek, Ujfaluassy Endre és Patáky Miklósból álló bizottságnak előkészítés végett kiadott. Ujhelyi illetőségű Izova Mária ápoló beteg után nem nyilvános jellegű korházban felmerült 30 ft 46 kr. költség kiutaltatott. Az italmérsi jövedék folytán adandó kártalanítási eljárásról bizalmi férfitul Hlavathy Elek jegyző választott meg. A községi adó s egyéb függő követelések behajtását ellenőrző bizottság véleményes előterjesztése alapján a községi adó hátralék összegéből 1584 ft 39 kr. bevehetlenség címén töröltetett. Goldstein Dávidnak a vármegye közigazgatási bizottságának mult évi 1888/2418. sz. a. kelt határozata ellen beadott felebbezése felterjesztetni rendeltetett. A helybeli szőlőtulajdonosok a filokszer elleni védekezés tárgyában megtartott üléséről felvett jegyzőkönyve felolvasatván, a város főbírájának azzal adatott ki, hogy a védekezés költségeit a község közgyűlést tartson. Morvaországban Pulcovic községi illetőségű Mokros János mozdonyvezetőnek a város kötelekbe való felvétele kilátásba helyeztetett. Végül a város ügyésze a bereczki hid és közvágóhid árlejtési feltételeinek beadása iránt megsürgöttettni rendeltetvén, a jegyzőkönyv hitelesítésére Becske Balint és Nyomarkay József képv. test. tagok küldettek ki.

(Kossuth János dr.) ujhelyi ügyvéd, lapunk jeles munkatársa, Kazinczy-utcai lakásán önálló ügyvédi irodát nyitott, a midőn ezt e helyütt közöljük, kiváló munkatársunknak, a képzett szakembernek pályája mezején a legszebb eredményekkel jutalmazó dus aratást kívárunk.

(Uj posta-épület.) A kassai m. kir. posta és táviró igazgatóság, mint lapunk hirdetési rovatában olvasható, 1891. évi jul. hó 1-től számított 5—10 évre alkalmas iroda- és lakóhelyiséget bérbérelt. A hirdetésben mi az alkalmas szóra lektetünk sulyt s kérdjük: azért keres-e a t. igazgatóság alkalmas helyiséget, mert a jelenlegi épület rendeltetésének nem megfelelő, vagy e jelzőt alkalmas oly értelemben veszi, hogy a jelenlegi posta-háznál alkalmasabban berendezhető épületre van szüksége? A mi véleményünk e tárgynál az, hogy a jelenlegi épület centralis fekvésénél fogva feltétlenül alkalmas, de berendezését tekintve részben alkalmatlan. Nevezetesen a táviró-osztály helyisége sem a közegészségi sem pedig a kényelmi tekinteteknek nem megfelelő. Szök, setét és nedves. Ha e hármias bajnak van orvossága, aminthogy van is, annak alkalmazásával kéni nem szabad, sőt alkalmazása annál sürgősebb, mert ha ezen a bajon alaposan segítve lesz; a posta és táviró személyzettel egyértelműleg fog nyilatkozni a nagy közönség érdeke amellet, hogy a jelenlegi posta-épület rendeltetésének teljesen megfelelő és céljaira nézve feltétlenül alkalmas. Természetesen más elbírálás alá kerülne a a dolog, ha a magas szakminisztérium arra az el-tökélésre jutna, hogy az óriási forgalomnak örvendő ujhelyi posta- és táviró hivatal részére palotát emeltesse. Ez a föltevés azonban a mi nézetünk szerint, jó ideig csak »pium desiderium«-nak tekintendő, s megvalósulását akkorra remélhetjük, ha majd az id. ifj. és legifjabb S. a. Ujhelyt a megrendszabályozott Rongyván át lánchid köti össze.

(Színház.) Halmay Imre színtársulata olyan szép pártolásnak örvend Eperjesen, hogy az igazgató Miskolcra menetelének idejét jónak látta

egy héttel ismét elhalasztani. A leginkább bemutatás céljából megtartandó néhány előadás sorozatát csakis március hó 25-ike után fogja Halmay Imre színtársulata Miskolcra megkezdeni.

(A «Zemplén» fekete táblája.) Tegnapelőtt az esteli órákban kéménytüzt támadt, melyet azonban gyorsan elfojtottak. Isten a megmondhatója, mily nagy veszedelem származhatott volna a kigyuló kéményből az orkánserűen dühöngő szélben. Ki a hibás — kéményseprő, vagy háztulajdonos-e nem tudjuk. A mi kötelességünk csak az, hogy a közbiztonság elleni merénylő számára a hatóságolt példás megtorlást kérjünk. — Az ujhelyi gyártelep felé vezető ut mellett, a vasuti órház kertjéből akác-gallyak meredeznek ki az utszélre, agyarkodó tekinteteket vetve az emberek szemévilágára. Ezeknek a gallyaknak irgalmatlan lenyestetését az arra járó gyalogos közönség érdekében s az irgalmasság nevében tisztelettel kérjük.

(A törvénytörésről.) E hó 13-án tárgyalta a kir. törvényszék Riczko Sándor galszécsi posta-és táviró-szolga sikkasztási ügyét, ki 1887. évi november 13-án egy 648 ft 44 kr. tartalmu pénzeslevelet, szakostól együtt állítólag elsikkasztott; a kir. törvényszék, a számos terhelő gyanuok dacára, elfogadva a vádlott azon védekezését, hogy a pénzeszakot tartalmával együtt elvesztette; Riczko Sándort a hivatali sikkasztás büntette alól fölmentette. — Bodnár Turák András, egy alig husz éves, szép (?) reményekre jogosító fiatal suhanc, nesztét vévén annak, hogy Velkoni Andrásné szegény napszámosasszony keserves keresményéből egy kis pénzt tett félre, elhatározta, hogy azt bármily uton-módon megszerzi. Alkalom nem sokára kínálkozott. Velkoni Andrásné 1888. évi november 25-én Ujhelyből Kis-Toronyára igyekezett. utközben, alig 200 lépésnyire a herceg Windischgrätz tanyájától, az utána sompolygó Bodnár Turák András megtámadta, a földre letiporta és 48 ft 91 krt tartalmazó zsackóját elrabolta. A pénzzel bejövén Ujhelybe, urasan bestafirozta magát, vett a pénzen új ruhát, egyet-mást még órát is, szóval a rablott pénzen gavalléroskodott, szivaron és pálinkán döszölt s így 11 ft híján a rablott pénzt szépen elköltötte. E hó 14-én kellett neki tettevel a kir. törvénytörésnél beszámolni, a hol ez alkalommal egyéb „kényes természetű” viselt dolgát is megbolygatták. Ugyanis, mult év nyarán a jó madár a »Magyar Király« szállóban hetesi rangban működővén, a nagy melegben sörre szomjazott, beosont Stern Rubin pincéjébe, s onnan nem kérdeve megengedek e, egy hordócska sört szép csendesen, észrevétlenül kigurított s azt a tulajdonos egészségeért hús árnyékban megszógalta. Kellemetlenül lepte meg az ípszét az is, hogy a kir. törvénytörés azért is kérdőre vonta, amiért e mult évi nov. 5-én éjjel a »Dolyinka« nevű kocsmában Gulyás András, József János, Marincsak György, Dunyák (Hvílya) János és Barbavias János ujhelyi „gamin” kollegái társaságában dorbézolva, ott olyan kravát, palack és szék össze töréssel vegyes verekedést inszenizozott, hogy a szomszédság most is hátborsózással gondol vissza »uri paszióira«. A kir. törvénytörés Bodnár T. András mindezen viselt dolgainak megbírálása után rablás büntette, lopás és idegen ingó dolgok megrongálása, valamint közrend elleni kihágás büntette miatt összsbüntetésül öt évi feyházra ítélte.

(Rendőri hírek.) Két érdekes csalo, névszerint Kiss Sándor munkácsi és Zinner Mór vencesellői illetőségű szélhámos került e napokban a rendőrség hurokjára. Mindaketten mint siketnémák, egészségük helyreállítása végett Bpestre készültek s hatósági engedéllyel könyvirodalmányokat gyűjtöttek. Az ípszékre akkor tette rá kezét Rechnitzer Gyula városi közrendőr, mikor az ujhelyi vasuti állomás pénztáránál egész tűrhetően csengő szóval jegyet kérték Szerencsre. A járási főszolgabíró előtt bizonyoságot adottk annak is, hogy nyelvi ismeretük s beszélő képességük tolvaj-ügyes ségre mutat. — Tisztul a város. Ujhelyből e hó folyamán 30 csavargót expediatott el rendőrbiztosunk a szélrózsa minden irányában. — Felakasztotta magát cigány utcai vityillójában f. hó 10-ére viradólag egy Svacs János nevezetű a. körtvélyesi illetőségű napszámos. Lakótársai még jókor észrevették s leoldották kényelmetlen nyakravalóját. Az élesztési kísérleteket egy közrendőr a legjobb sikerrel teljesítette, mert Svacs a saját lábán vitte be magát a dutyiba. — Az Amerikába való kivándorlási vágy a tavasz leheletének közeledésére ujult erővel szállja meg az embereket. A mult hó elejétől számítva e mai napig 54-re rug csak azoknak a száma, akiket az ujhelyi állomásnál tartóztatott le a rendőrség. Az oceánon tulra felkészült s lépen ragadt vándorlóknak tulnyomó részét T. Terebes, Kozma és Rákócz lakossága szolgáltatja. Fedorcsák György, Rákóczról, aki úgy látszik vezető számba kél, most harmadizben akadt föl a rendőrség hálojában. A letartóztatottak közül kettő békés-csabai illetőségű.

(A tokaji esethez.) Mult számunkban részletesen irtunk Valentin Balintné, olasz munkásnőnek rejtelmes el-és előtünéséről, mely Tokaj városát és vidékét napokon át bizonyos foku izgatottságban tartotta. A velünk közölt s egymásnak ellentmondó tudósításokból nyert impressziók alap-

ján már akkor kizártnak tekintettük a lehetőségét annak, hogy Valentin Balintné valamely bűnös szándék szemelte volna ki véres aldozatul. A tudósításokban foglalt s a valószínűség teljes hiányával előadott regényességet sem tartottuk könyvnyomatatói festékre érdemesnek. Hogy feltevéseinkben nem csalatkozunk, bizonyítja azt egy terjedelmes ujjabb tudósítás, melyben Valentiné meg van jellemezve, mint egy kalandos életre hajló női perszóna, aki férjét hűtelenül elhagyta s a homlokán látható karcolat is valamelyik olasz imádójától kapta. Az a történet pedig, melyet a jómagával is tehetetlen Weisz Májerről s nejeéről a kedélyek felzaklata végett mesterkedő ravasszággal kigondoltak, tudósítónk szerint, minden való alapot nélkülöző mesebeszédnek bizonyult. Az ügy, végzi tudósítónk, Horváth kir. aljárásbíró kezében van, akinek ösmert buzgóságától s igazságszeretetétől joggal reméljük, hogy a becsületében megsértett Weisz Májert éknek kellő elégtetelt szolgáltat s tőle az igazi bűnösök méltó jutalmukat elveendik.

(Alapszabályok jóváhagyása.) A belügyminister a »Zempléni megyei izr. Thalmud Thóra egyesület« alapszabályait jóváhagyta.

(Agárdról írják), hogy ottan folyó hó 3-ikán a »jegyzők árvái-házának« javára zártkörű táncvígalmom volt, melyen azonban — fájdalom — a járás tizenegy jegyzője közül, csak ketten vettek részt. A kiadást leszámítva: 10 ft 62 kr tiszta jövedelem maradt — az »árvaház« alap javára — mely összeg a »Községi Közlöny« szerkesztőségéhez be is küldetett. Szives köszönetemet nyilvánítom és egyuttal hírlapilag nyugtázom az alább megnevezett vendégeknek, kik felülfizetéseikkel a tiszta jövedelmet megteremtették: u. m. Szikszay György gazdatiszt 4 ft, Markovics Miklós szolgabíró 3 ft, Kondor Balint állomásifőnök 1 ft, Korchma Menyhért jegyző 2 ft, Grün Emma m. kir. postamester 1 ft, Vichán József jegyző 1 ft, Dörning Róbert gazdasági gyakorló 1 ft, Rác Gyula lelkész 1 ft, Hidegkövy Elek gazdatiszt 1 ft, Dombay Albert s. jegyző 1 ft és Kertész Lajos állam s. végrehajtó 1 ftal. A rendezőség nevében: Korchma Menyhért agárdi körjegyző.

(Az üveg tollak) egy idő óta nagyon felkapottak lettek, miben semmi különösét nem találunk, mert sokkal finomabb írást lehet velük előállítani, mint az acéttollakkal, nehézkesebbnek pedig felette előnyös és igen ajánlatos, mert az annyira kellemetlen »dizsnó« nem kerülhet bele az írásba. — Lövy Adolf papirkereskedésében kaphatók. (Bővebbet l. hirdetési rovatunkban.)

(Régi ötvenesek.) A közös pénzügyminisztérium figyelmeztet mindenkit, hogy az 1886. aug. 25-kelelt ellátott ötven forintos bankjegyek csak 1889. máj. 31-éig válthatók be, ha eziránt a közös pénzügyminisztériumhoz bélyeggel ellátott folyamodást nyújtanak be az érdekeltek. Május 31-ike után az 1866-iki ötveneseket többé be nem váltják.

Irodalom.

Mészáros Sándor népies elbeszélésekre hirdet előfizetést. A beszély-gyűjtemény címe »Kunországban« s 12—13 nyomtatott ivre fog terjedni. Az előfizetési ár kötetenkint 80 kr. A kötet a husvéti könyvpiacra lát napvilágot. Minden 5 előfizető után tisz. példány jár. A gyűjtő-ívek az előfizetési pénzzel együtt szerzőhöz Budapest, VIII. ker., külső Stáció-utca 23. sz. alá március 15-ig küldendők.

»Mentők Lapja« címen a budapesti önkéntes mentőegyesület szakközlönyt indított meg. Az érdekes irodalmi vállalatot Burián Aladár mint szerkesztő, Chyzer Béla és Fodor Géza mint munkatársak vették kezükbe. A mentők lapja hivatalos rovatain kívül foglalkozik az orvos- és ezel rokon természettudományok népszerű ösmertetésével is. A két hetekint jelenő lap előfizetési ára egy évre 3 ft. Az előfizetési díjjak Budapest, Lipót-bazár 47. sz. küldendők.

Hentaller Lajos hirdet előfizetési felhívást »Görgey mint politikus« című történelmi tanulmányára, mely f. évi április közepe táján jelenik és bérmentve küldetik meg az előfizetőknél. Az előfizetési pénzeket f. évi március 31-ig Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedésébe (akadémiai bérház) intézendő. A tanulmány több évi kutatás és eddig ismeretlen s kiadatlan források és ujjabb kutatók feldolgozása után készült, s feladata lesz kimutatni azt, mily mértékben nyult bele Görgey Arthur keze az 1848—1849-iki események politikai részébe.

10 új eredeti magyar népdal jelent meg Hanny Belától Keszthelyen Mérei Ignác könyv- és zeneműkereskedésében. A »fővárosi lapok« 1889. évi 53-ik száma Hanny Béla ezen új szerzeményéről a következő kritikát hozta: »Eredetiség, magyaros szamat, cikornyátlan dallamok jellemzik a nótákat, melyeket a Dunántul szelében énekelnek. Jól választva meg a szövegek is. A frissek talpcsiklan dők és jó csárdást adhatnak, a lassuk komolyak egyszerűek: szóval, ez jó magyar zene.

A közönség köréből.

— Alak és tartalomért a beküldő felelős. —

Válasz

t. c. Rimay Lehel urnak.

A »Zemplén« f. évi 9-ik számában a szerkesztőhöz címzett levél alakjában t. uraságod aláírásával ellátott egy közlemény jelent meg, melyben a helybeli r. k. hitközség s ennek bizalma folytán választott egyháztanács minden alapos ok nélkül megtámadtatott oly valótlanosságok felemlí-

tésével, melyek megcáfolását alólirt egyháztanács erkölcsi nemes kötelemének tekinti.

Amit ön levelében felemlítve, egyéni felfogásához mérten nehézményit, hogy t. i.: „a r. k. hitközség a templom rozszant orgonája helyett új orgonát óhajt készíttetni s ezért tagjainak áldozatkészségére appellálván, gyűjtő leveket bocsájtott ki, önnel szemben semmi megjegyezni valónk nincs, mert az egyháztanács, midőn — mint épen a jelen esetben is — a r. k. hívek részéről kifejezett általános óhaj következtében, valami szép és jó cél elérése szempontjából, gyűjtést rendez: csakis az önkormányzat elvéből kifolyó jogát gyakorolja; és ha önnel ily egyházi cél elérését kegyadományával elősegíteni nem tetszik, mi ezen épen meg nem ütközünk. Amde, ha ön egy erkölcsi testületet, a r. k. hitközséget, s ennek tanácsát lap utján nyilvánosan megtámadja, az ellen tiltakozunk, s a felhozott valótlanosságokat saját értékekre leszállítanunk kell, márcsak azért is, hogy: ezen lap tisztelt olvasó közönsége az igazság elferditése által félre ne vezetessék.

Ezen egyháztanács kijelenti, hogy előtte csak oly kegyadományok bírnak valódi becsértékkel, melyek nem reszkető fukarkézzel, vagy még hir lapilag is feljajdulva nyujtatnak, de melyek — legyenek azok bármily csekélyek — őszinte meleg érdelemmel és szíves készséggel szenteltetnek a vallásosság oltárára.

A templom pénztáráról tett gunyoros megjegyzést illetőleg vegye t. uraságod becses tudomásul, hogy ez a főtiszdó egyházmegyei hatóság kilátásba helyezett engedélye folytán az orgona-szerzés költségei fedezéséhez járulni fog, hanem ne képezlje ön. mintha ezen pénztár valami kimeríthetlen pénzforrást, vagy valami bőség szaruját képezné, a templom a szükségelt kiadásokhoz irányítva, nagyon szerény jövedelemnek örvendő, melynek két főforrása leginkább a temetések alkalmával szedett harangjövödelmek képezik és a vallásos buzgalom hívek által a perselybe adni szokott kegyes ajánlatok, mely utóbbiakhoz ki és mennyivel járul? erről kinek-kinek saját öntudata tegyen tanubizonyosságot.

Ami már a r. kath. községi iskolát érdeklőleg ön által felhozott állapotokat illeti, hogy t. i.: „ezen iskola egy korcsma alatt és egy sertés-ól háta megett van, amely iskolához a gyermekek csak a korcsma udvaron keresztül juthatnak s azon szűk térség, melyen az iskola áll, napsugárt csak sertés-ólon s annak higózásgésén keresztül kaphat,» mind merő ferdítések és valótlanosságok, melyekről bárki személyesen meggyőződhetik. Ugyanis az iskola egész különálló s a korcsmától teljesen elkerített belhelyen áll, melyhez a hozzájuthatás a korcsmától s ennek udvarától egészen elkülönítve s az egyház által egykoron drága áron vásárolt telek helyen és külön kapun történik. Ami a szomszédos sertés ólak gözkörét illeti: csudáljuk, hogy önnel nincs tudomása a felől, miszerint közhatósági intézkedés folytán egy udvarban négy sertést szabad tartani, ennél többet nem, a négy sertés tartását tehát a hitközség a szomszéd telkén önhatalmilag meg nem akadályozhatja.

Egyébiránt bizjósíthatjuk önt, hogy: ezen borzasztó színekkel festett iskolában nem egy előkelő család gyermeke jár és még nem tudunk esetet, hogy ezen állítólagos borzasztó légkör valamelyiknek egészségére ártalmas lett volna.

Végre midőn ezen válaszukkal részünkről a vitát befejeztünk jelentjük, mely sajnálatunkat kell kifejeznünk, hogy — amire más felekezeteknél példát alig tudunk — a r. kath. egyházközség ellen ép ehhez tartozó oly egyéntől jó a méltatlan támadás, kitől talán ellenkezőt kellett volna várunk. Hálátlanosság saját testülete ellen dűlni, és saját fészkeinek berutítására törekedni.

S.-a.-Ujhely, 1889. március 14-én.

A s.-a.-ujhelyi rom. kath. egyháztanács*).

Nyilvános számadás

az 1889. évi március hó 9-én S.-a.-Ujhelyen tartott közvacsoráról,

I.

Bevétel.

Belépő díjak és páholyokból . . . 325 ft — kr.
Adakozások és felülfizetések . . . 845 ft 55 kr.
Közvacsorán elárulásból és a felmaradt étel, italneműek eladásából bejött . . . 1224 ft 82 kr.
Összes bevétel 2395 ft 37 kr.

Kiadás.

Nyomatványokért . . . 57 ft 20 kr.
Meghívók, két alkalommal elhalasztási értesítések szétküldéséért posta- és küldönc-díj . . . 53 ft 15 kr.
Zenéért . . . 80 ft — kr.
Világításért . . . 32 ft 21 kr.
Fűtésért . . . 29 ft 40 kr.
Teremfényezés, díszítés, kiszolgáltatás és nap-számoknak . . . 56 ft 45 kr.

*) E tárgyban a további szöveget lapunk hasábján mi is befejeztünk tekintjük Szerk.

Szinpad-szétzedésért . . . 20 ft — kr.

Hiányzó ételneműek, narancs, citrom, tea, rum, cukor és kávéért . . . 130 ft 91 kr.

100 üveg pezsgő, borok, ásványvizek, cigarették és szivarért . . . 419 ft 76 kr.

Edények, evőeszközök, kölcsönzéseért és szervetáért . . . 26 ft 19 kr.

Összes kiadás . . . 905 ft 27 kr.

Tiszta jövedelem . . . 1490 ft 10 kr.

S.-a.-Ujhely, 1889. március 14-én.

A rendezőség nevében:

Dókus Gyula,
bizottsági elnök.

II.

A s.-a.-ujhelyi ev. ref. egyháztanács különösen is megbízott március hó 10-én tartott közgyűléséből kelt határozatával, hogy Ambrózy Nándorné, Boronkay Györgyné, Becske Bálintné, Benedek Jánosné, Cziráky Barnáné, Csernyiczky Mihályné, Diószeghy Jánosné, Dóbiás Edéné, Dongó Gézáné, Dókus Gyuláné, Dókus Mihályné, Fejes Istvánné, Br. Gaizler Józsefné, Hoffmann Gusztávné, Hlavathy Józsefné, Kazinczy Arthurné, Kecskés Antalné, Kolos Gyuláné, Karsa Bertalané, Kostyál Józsefné, Liszy Kornélia, Löcherer Andorné, Matolay Béláné, Margitai Józsefné, Moldoványi Gézáné, Nagy Béláné, Nickel Ferencné, Oroszy Gézáné, Pick Ignácné, Rác Gyuláné, Rosenthal Sándorné, Sebeők Antalné, Szánky Árpádné, Szentgyörgyi Dezsőné, Székely Elekné, Szilassy Ottóné, Sziráky Barnáné, Szerdahelyi Vincén, Szöllösi Arthurné, Szunyoghy Dezsőné, Wihs Keresztélyné, Zlinszky Józsefné, Balogh Anna, Br. Balassa Emma, Bencsik Iréne, Bencsik Leona, Bernáth Iréne (Vaján.) Boronkay Sarolta, Bydeskuthy Erzi, Bujanovics Etelka, Chyzer Margit, Chyzer Etelka, Csuka Margit (Cselej), Diószeghy Erzi, Dókus Róza, Dobozy Sarolta, Füzesséry Anna (N.-Mihály), Geöcze Berta, Görgey Iréne, Hericz Örzse, Illasevics Mária, Izsák Erzi, Karsa Emma, Keresztessy Iréne, Kossuth Ilona (Hegy), Kossuth Ilona, Kormos Ilona, Lucz Teréz, Lukachich Mariska, Major Ilona, Mazur Viola, Metzner Margit, Metzner Ilona, Nickel Anna, Rác Margit, Rieder Ida, Szemere Anna, Szentgyörgyi Erzsike, Szirmay Alice és Anna (Udva), Trombitás Ilona, Vágó Emma, Vályi Ella, Br. Vécsey Mária, Vékey Jolán, Viczmándy Mariska (Kozma), Vida Ilonka, Zárubay Blanka ó nagyságainak a közvacsorához szükséges étel és italneműek valamint a pénzbeli adományok összegyűjtése, a közvacsorán pedig az elárulás körül kifejtett tevékenységükért és fáradságukat nem ösmertő aldozatosságukért hálás köszönetemet fejezem ki.

Midőn ezen kedves megbízatásomnak a nyilvánosság előtt eleget teszek, kérem önagságaitkat fogadják a rendezőség nevében is, mely legjobban tanuszkodhatik arról, hogy a siker érdeme egyedül a nőké — önfeláldozásukért, mely a fényes eredményt létre hozta, hálás köszönetemet.

S.-a.-Ujhely, 1889. március 14-én.

alázatos szolgálja

Dókus Gyula,
bizottsági elnök.

III.

Az 1889. évi március 9-én tartott közvacsora alkalmából tett adományok és felülfizetések kimutatása: Papp Gyula 1, Mezössy Menyhértné 5, Egy Róza 2, Göllner Lajosné 1, Vályi Istvánné 3, Semsey Sándorné 1, Szögyény Imre 1, Schwarz Mórné 1, Mózer János 1 ft. Komendovics 30 kr., Pápai Jánosné 30 kr., Ziska Antalné 1, Safranovics Ferencné 1, özv. Gerhardt Oszkárné 1, Szilassy Ottóné 3, Behyna testvérek 1, Orosz Mihály 1, Hönsch Dezsőné 2, Neuwirth Adolfné 1 ft, Stich Lajos 50 kr., Dr. Erényi Jakabné 1, Irányi és Nebesz 1, Ligeti Bertalané 2, Buday Ákosné 2, Szabó Györgyné 2, Ribó Józsefné 1, Weisz Lajos 1 ft, Kuharik Jánosné ételneműt, Nyomárkay Paulin 1 ft, Révy Gézáné 2, Kossuth Pál 1, Almássy Elvira 1 ft és egy tál tészta, Margitai Józsefné 2, Demián Gusztávné 2, Izsépy Istvánné 2 ft, Grünbaum és Klein 20 db narancs, Egy valaki 40 kr., Herz Kálmán 1, Szegő Benjámin 1, Dr. Kovácsy Pál 3 ft, Berkovics 20 kr., Preisz Elkán 30 kr., Schwarz Ignác egy kenyér, Kötics László 20 kr., Gottlieb Hani 50 kr., Geöcze Andorné egy sült kappan, Kormos Árminné 1 ft, Klein Bernát 20 kr., Spitz Róza 20 kr., Róze Salamonné 40 kr., Braun Cecilia 30 kr., özv. Grünfeldné 50 kr., Zwilling 10 kr., Fonyi Árpádné 1 ft, Ember Ernőné 1 ft és pecsenye, Nagy Gyuláné 1, Fekete Emil 1, Erben Alajos 2 ft, Biringer Arturné egy tál sült, Dr. Cserép Józsefné 1, Kocourek Ferencné 1, Hagyarossy Gyula 1 ft, Schusztar Jánosné egy tál sült, Bodnár Péterné 2 ft, Ujfalussy Endréné sonkát, Danilovics Antalné 50 kr., Csoltkó Józsefné 1, Osváth Ferencné 2, Némethy Józsefné 2, Kegyesrendi társház 2, Kolos Manó 10, Friedrich Antal 5 ft, Fábry Károlyné pecsenye, tészta, özv. Major Alajosné pecsenye, tészta, Tóth Mariska 1,

Zvolenszky Józsefné 1, Schön Arnoldné 1, Fehér Edéné 2 ft, Gruber Lajosné tészta, Szilágyi Béláné 1 ft, Kolos Gyuláné 4 ft és két kappan, Dolozselek Albert 1 ft, Mizsák István 2 ft, Szentiványi Istvánné 2 ft és egy pulykát, Pfeifer Gyuláné 5 ft, Borskiné 50 kr., Fejes Istvánné bor, hal és sódar, Glattstein Mór 30 kr., özv. Guttman Lipótné 30 kr., Reichard testvérek 1, Rosenberg Sámuel 1 ft, Mücke E. 50 kr., Márton Dávid 20 kr., Évva Ödön 2, Spilenberg Barna 1, Enyiczkey Gábor 1, Füzy Károly 1, Serák Ferenc 1, Horváth József 2, Viczmándy Ödön 2 ft, Karsa Ferenc bort, Kiss Kálmán 1, Rác Ernő 1, Hammersberg Jenő 2, Lehóczky Sándor 1, Hatvany László 1, Bernáth László 1 ft, Teich Ignác 50 kr., Dr. Spöner Gyula 2 ft, Teich Zsigmondné teát, Pick Klementine 2 ft, Korinkó Apollónia egy tál ételt, Kostyál Józsefné pecsenyét és tészta, Boruth Elemerné sódort, pogácsát, szőlőt és kompót, Évva Mariska egy tál sültet, sódort, pogácsát és 3 kenyeret, Juhász Jenőné süteményt, aszu- és szamorodni bort, özv. Izsépy Gyuláné 1, Ganzler Alajosné 1, Képes Károlyné 3 ft, Farkas Dezsőné 2, Dr. Löcherer Lőrinc 2, Pékary Gyula 2, Klimó Menyhért 2 ft, Dr. Sebeők Antalné sülát és tészta, Jelenek Adámné 2 ft, Dókus Józsefné 5 ft és 5 üveg muskatal bort, Krizsó Tamásné 1 ft és tészta, Malárcsik Györgyné 2, Nyomárkay Kálmán 2, özv. Csicsery Mihályné 2, Csicsár Gáborné 1 ft és sódort, Becske Bálintné sódort és kappant, Dóbiás Edéné alma és faum, Mathiasz János 5 üveg aszabor, Székely Elekné 2, Fehérvári Istvánné 3 ft, Kopper Józsefné sült és tészta, Lonszky Adolfné hus és tészta, Rác Bertalan pulykát, Krikbaum Gyuláné 1, Vandruska Antal 1, Dubay István 1, Thuránszky László 2, Nyomárkay József 5, Hvozdivics Antal 1 ft, Csernyiczky Mihályné hal és tészta, Bánóczy Kálmánné 2 ft és sódar, Lutz Jánosné 2 ft, sütemény és bor, Kellner Edéné 2, Szöllösi Sándor 2, Burger Adolfné 1 ft és pecsenye, Wessely Mór 1, Liszy Edéné 5, Balogh Károlyné 2, Krausz Nátán 1, Irgalmas nővérek 2, Diószeghy Jánosné 5, Sziráky Barnáné 2, Kornstein Ignácné 1, Dr. Ligeti Józsefné 1, özv. Füzy Kálmánné 1, Oroszy Gézáné 1 ft és sódar, Hlavathy Jánosné 3 ft, Nagy Béláné sódar és tészta, Kaszner Jánosné 1 ft és sódar, Szenczy Lilla 2, Bessenyei Gáborné 2, Keresztessy Lajosné 1, Lángh Nándor 1, özv. Speck Ferencné 2, Lehóczky Mihályné 1, Hegyi S. Gyula 1, Rác Imréné 2 ft, Zubay 30 kr., Csáki Imre 50 kr., Koscs István 50 kr., Beszterczey Gyula 1, Fekete Istvánné 1, Vrabély Jánosné 1, Csillag korcsmáros 10 kr., Ambrus József 20 kr., Egy valaki 40 kr., Papp Elek 20 kr., Dr. Nyomárkay Ödön 2, Gombos István 1, Agoston Elekné 3, Szánky Nándor 10 ft, Br. Gaizler Józsefné kappant és süteményt, Karsa Bertalané sonkát, süteményt és aszabort, Polányi Gyuláné nyelvet és pogácsát, Medveczky Jánosné 1 ft 5 kr., Kecskés Antalné 2, De Rivo Györgyné 1, Németh Nándorné 1, Boronkay Györgyné 2 tál faum, Koós Károly 2, Horváth Istvánné 1, Haas Bertalané 1 ft, Hammersberg Jenőné 6 üveg aszabor, Papp Lászlóné 2, Major Istvánné 2, Horváth Endréné 2, Reichard Mórné 1 ft, Lefkovic Ignácné bort, Schön Izidorné 1 ft, Burger Samuné 1 ft, Dauscher Miklósné 1 ft, Nagy Árminné bort és ételneműt, Nagy Györgyné 1, Grünbaum Simon 1, Csécsy Imréné 2, Füzy Ferencné 2, Szánky Árpádné 2, Ambrózy Nándorné 5 ft, Hoffman Adél ételneműt, Szöllösi Arturné sültet, tészta, tortát, 20—20 db citromot és kenyeret, Kun Frigyesné 2, Buday Zádor 2, Katona kulturmérnök 2, Viczmándy Ödöné 2 ft, özv. Nickel Ferencné sódort, süteményt és befőzöttet.

(Vége köv.)

Egyesületi élet.

Utólagos nyugtató.

A tüzőlt „balyu bál” jövedelméhez utólagos felülfizetéssel hozá járultak: Dr. Ligeti József 2 ft, Schwarz Bernát 2 ft, Löwi Adolf 2 ft, Blizman Ferenc 2 ft, Gyula L. Adorján 1 ft összesen 9 ftal.

A felülfizetéseket kimutató számadásba hibásan jutott Romancsák András 3 ftja helyett 2 ft. Ugyan ott egészen kimaradt Szentgyörgyi Dezső 1 ft, Szécsi Fanni 1 ft és Szekulics Gyula 50 kr. felülfizetése, a mit midőn ezennel helyre igazítottuk, egyuttal köszönettel nyugtatványozunk.

A parancsnokság.

Nyilvános köszönet.

Juhász János erdőbényei kartársam e hó 7-én 12 ftot juttatott hozzám az országos jegyzői árvaház alapjára, mint tek. Székely Károly tokaji ügyvédő ur gyűjtését. Olcsváry József ur nátafalvai segédjegyző személyesen adott át 30 kr. Ezen összeget az udvai póstatakarékpénztár 225840. sz. betéti könyvére folyó hó 7-én elhelyeztem. E szerint van már nálam e cimen 37 ft 50 kr. Fogadják fent nevezett urak hálás köszönetemet.

Egyszersmind becses tudomására hozom ez

ügyben buzgólkodó t. kartársaimnak, hogy az általuk gyűjtendő és hozzám küldendő összegeket ezentul három havonként fogom nyilvánosan nyugtázni.

Udva, 1889. márc. 12.

Kula István,
udvai körjegyző.

Nyilvános számadás

a gálszécsi iparostanuló-iskola javára, a tanítói testület által f. évi márc. hó 3-án rendezett „Batyú bál» jövedelméről.

Belépő jegyekből befolyt	55 ft 50 kr.
Felülfizetésekből	15 ft — kr.
Szivarok és szivarkák eladásából	23 ft 14 kr.
Összes bevétel	93 ft 64 kr.
Ennek ellenében kiadás	66 ft 64 kr.
Maradt tisztajövedelem	27 ft — kr.

Felölfizettek: Malcher Béla (Bacsókó) 2 ft 50 kr.
Báró Fischer Gusztáv, Molnár Béla (Gálszécs) 2-2 ft. Pásztélyi Gyula (Bacsókó) 1 ft 50 kr., Romátkay Margit k. a. adománya 1 ft, Füzesséry Pál (Csemernye), Nádasz Árpád, Debrecznyi Ferenc, Balkányi Izidor, Spilenberg József, Nemthy József, Nemthy Ödön (N.-Ruszká), Nyessey N. (Vécse), Kovács Samu, Kudász Endre, Besseney István (Miglész), Szirmay Béla 50-50 kr.

Fogadják mindazok, akik ezen jótékony célú mulatsághoz bárminő adományaikkal járultak, a tanítói testület leghálásáért.

Gálszécs, 1889. márc. 13-án.

Andrejkovits Pál,
ipariszkolai igazgató.

CSARNOK,

A testmozgásról*.)

Mélyen tisztelt közönség!

Régóta természeti törvénynek lett igazság, hogy anyag erő nélkül és viszont, nem képzelhető.

Az utca pora, hogy utca sarává váljék, a buzaszem, hogy fűvé, kalászá, majd ismét kenyert adó maggá legyen, Edison agya, hogy rájöjjön a telefon feltalálására, erőt fejtenek ki.

Erő minden anyag részecskéjén nyilvánul, annál inkább e részecskéknél nagyobb halmazállapotuknál.

Ezen erők részben a természetben, részint a vegytan törvényei szerint nyilvánulnak.

Az emberi test is ily erők végtelen láncolata.

Az egyes erők egyesülvén, újabb erőket eredményeznek; ezek közt egyik legfontosabb erő az állati, illetőleg emberi anyagban azon eleven erő, mely a testben véghezmenő anyagcsere — a táplálkozás — folyamatánál szabaddá lesz, a mennyiben ez képezi kuforrását a szervezet cselekvő képességének, mely főképpen mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás pedig, legyen az csak részleges, annál inkább az egész testre kiterjedő, tehát helyváltoztatás, okvetlenül életet jelent.

Szóval a mi mozog, az él; a mozgás élet! A magyar ember is ezt az értelmezést adja a mozgásnak, mikor így jellemez valakit: . . . ilyen vagy olyan volt, az is marad, mig mozog; — meg midőn a szószaporitást kedvelő egyszerű nőről — talán nem is igaz! azt mondja, hogy halála után nyelvét külön kellett agyon ütni, hogy ne mozogjon.

A hol ezen eleven erő, a mozgás megszűnt, ott tehát, bármennyi más erő működik is még — mert hiszen az enyészet sem mehet véghez erők nélkül — megszűnt az élet is.

Lássuk, micsoda tényezők segítettek Önöket, hogy ez épület lépcsőzetét lábaikkal, illetőleg lábacskaikkal meg mérhessék, tehát ide fel mozogjanak; az én beszélő orgánomat, hogy mai feladatomban tehetőségem szerint megfelelhessek s az Önök agyát, hogy azt, a miről ajkam mozog, még akkor is figyelemmel kísérhessék, ha azt unalmasnak találják.

A test általában s így természetesen az emberi test is folyton folyvást új anyagokat vesz fel táplálék alakjában azok helyett, melyeket már elhasznált. A felvett anyagok — tápszerek — kis mérvben az ásványországból, legnagyobb részt azonban vagy egyenesen, vagy kerülő utakon a növényországból kerülnek ki.

Reggelinket például a kávé babja, vagy a thea növény zamatos levélkéje, a tehénnek fűnemű táplálékából előállott tej, cukornád, vagy répa származéka az édes cukor és a buza kalász kalácsa adja; egy jó vacsora is, melyet innen haza térve elkölteni szándékoznak, habár közvetve, a növényországból kerül ki, mert testünk tulajdonképpen nem arra az izletesen elkészített szelvre, tojásételre, tésztára, sajtra, szőlőre s ennek hámozott alakjára van szüksége, mint azon anyag részecskékre, melyekből ezek össze vannak téve s melyek valamennyien növényi alkatrészek; azaz végeredményben vegetariánusok vagyunk még

*.) A zempléni vármegyei orvos-gyógyászat egyesület által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában február hó 17-én felolvasta Dr. Marikovsky Pál.

azok is, kik egy kellően puhított beefstáknak, vagy ropogósan pirított malacpecsenyének előnyt adunk a szegény vitézzel felzett spenót felett.

Mig a bevett táplálék tehát legnagyobb részt a növényi alkatrészekből áll s csak elenyésző kis mennyiségben ásványi részekből, addig az elhasznált részek közvetlenül olyanokká esnek szét, melyek az ásványországhoz tartoznak.

Más részről, mig az emberi testbe táplálék alakjában jutott parányok, mint nagyobb halmazt képező anyagok mennek oda, addig, mint kisebb összetételű részek hagyják el a testet.

Kedvező tárgy lenne most azon nagyszerű élettani folyamat fejtegetése, melyet táplálkozásnak nevezünk, de ezt már csak azért is — mint más előadás tárgyát — egy hivatottabb fejtegetőre hagyom, mivel félé, hogy akkor a szellemi mozgás ellentétét követném el felvett tárgyat illetőleg s egyhamar nem juthatnék el ahoz.

Hogy minél előbb e célhoz mozdoghassak, röviden jelzem tehát, hogy azon vegyfolyamat, mely az emberi testben a táplálkozás alkalmával az ásvány és növényországból nagyobb halmaz állapotban felvett részeket az ásványországhoz tartozó részekké bontja szét, egy erőt, eleven erőt szabadít fel, mely aztán mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás lehet részleges, vagy az egész testre kiterjedő, azaz helyváltoztatás.

Mindkettőt főképpen az emberi test gépezetének hajtó szíjjai, az izmok eszközlik.

Izomnak a test azon részeit nevezzük, sőt szorosán véve még többet is, melyet közönséges néven az állatnál, mint húst minden szakácsné ismer.

Hogy mily fontos szerepet visz az izom az emberi testben, mutatja már azon körülmény is, hogy a test 45%-át izom hús képezi.

Szorosabb megfigyelés alá vévén az izmokat úgy találjuk, hogy azok bár felületesen nézve, egyenletes anyagnak látszanak, tulajdonképpen több részből az u. n. izomrostokból vannak összeállva, melyek ismét már csak nagyító üveg segítségével látható apróbb rostok halmazát képezik.

Sok doromboló férj, ha sültje »szálkás«, »rágós« a szakácsnéra, vagy éppen — uram bocsás! — feleségére perlekedik a hiányos kiszítésért, pedig hát annak egyedül az idő volt az oka, mely erősebben fejlesztette ki azon tisztos koru állat izomrostjait, mely a bosszúságot s a fogaknak munkát adó sült darabot adta.

Az izom-rostok egyáltalán annál fejlettebbek a husban, mivel több munkát végeztek azokkal életében az állat, ezért puhább, egyöntetűbb a pulykának, vagy libának meje husa, mint combja.

Nem levén feladatomban az izmoknak vegyi sajátágaival is foglalkozni, a mozgás érdekében azok erőművi sajátágaira térek át.

Vegyünk elő mindjárt egy kéz alatt levő, hozzánk legközelebb eső példát.

Nyujtsuk ki például egyik karunkat, majd hajtjuk be ismét a könyöknél alkarunkat s azt tapasztaljuk, hogy e behajtás alkalmával a mozdulatlan félkaron egy lényeges izom, mely kétágra szakadván, a bonctanban kétféjú izomnak nevezetik, megvastagodik s keményebbé lesz; ugyanez történik a pajkos gyermekek u. n. »malac játéknál«, midőn egyik a másiknak kinyújtott karjánál annak kétféjú izmára üt.

Ez izom megvastagodásánál, megkeményedésnél azt is láthatjuk, hogy az bár abszolút térfogata nem változott, de alakja megváltoztatásánál egyszerűsödött meg s rövidült s e megrövidülés által az alkart behajlította.

Az izom tehát összehúzódási képességgel bír; azt vagy az idegrendszer, illetőleg annak kormányzója az agy, vagy pedig valamely külső inger, külső erőművi hatás idézi elő.

Ha már most alkarunkat az agy utasítása folytán lebecsátjuk, vagy az ütés által okozott inger megszűnt, a például felvett kar izmot ismét rendes térfogatába s alakjába látjuk vissza térni, tehát az izom elernyed.

Midőn az említett kar-izom összehúzódott, majd elernyed, akkor alkarunk felemelkedett, majd leesett, kiegyenesedett, azaz mozgást vitt véghez.

A mozgást tehát az izmok váltakozó összehúzódása és elernyedése eszközli.

Mennél erősebb, fejlettebb valamely izom, annál nagyobb ruganyossága, ellenállási képessége a negatív ingerek iránt, annál később fárad ki, annál nehezebben ernyed el.

Hogy az izom véghez vihessen a mozgást s különösen, hogy helyváltoztatást idézzen elő, szüksége van oly támpontokra, melyekhez végeivel tapadjon, mert ezek hiányában az izom ugyszólván folytonos ernyedésben lenne s így megszűnének a mozgás közvetítője lenni.

E támpontokat a test szilárd emeltyűit képező csontok szolgáltatják.

Az emberi csontváz 213 db csontból van összeállítva.

Ezek közül az egészbeni mozgásnál, a helyváltoztatásnál, a szabad vagy csukló ízületet alkotó nyél vagy szárcsontok segédkeznek az izmoknak.

E csontoknak legalább egyik vége mindig porc által van borítva és sima lapot, az u. n.

izületi lapot képez, mely a szomszéd csont megfelelő lapján szabadon mozog.

Az izületi lapok, nehogy a szükségesnél nagyobb helyváltoztatást tegyenek, azaz ki ne zökkenjenek, egy hártás, zárt üreget képező réteggel, az u. n. izületi tokkal vannak körülülve, mely, ha valahol átszakad, a csont helyét megváltoztatja, kimegy helyéből, kifecamodik.

Az izületi tok által képezett ür az izület nedvvel van kitöltve, amely nedv éppen oly fontos tényezője az izületek könnyű mozgásának, mint a kenőcs vagy olaj a kocsi vagy gép kerekében, e nélkül a kerék nyikorog s nehezen halad; az izületi nedv fogytával, vagy éppen hiányában az izület mozgása is megnehezül, sőt lehetetlenné válik.

Nem éppen örvendetes tanubizonyoságot tehetnek erről az öreg urak — öreg nők nem lévén — vagy a csúszban szenvedők, akik, különösen nyirkos, szeles időben ugyancsak érzékenyen veszik észre, hogy izületeikben fogytán van a kenőcs.

Az imént mondottakról bárki is meggyőződést szerezhet magának, ki nem sajnálja a fáradságot, végignézni a konyhában pl egy szárnyas állat felboncolását

Visszatérve most behajtott, majd kiegyenesített, tehát mozgatott karunkra, azt látjuk tovább, hogy a kétféjú izom egyik végével a lapoc-csontra, másik végével az alkar-orsó csontjára tapad, tehát izületeken megy át s azokat mintegy áthidalja; ez által egy tökéletes erőművi eszközt, egy harmadrendű emeltyűt hoz mozgásba, melynél az erő kiindulási pontját az izomnak az orsó-csontra való tapadási helye, a támpontot a könyök-izület és a súlyt a kéz alkotja.

Az emberi test csontjainak legnagyobb része ily emeltyűkből áll, melyek működésbe mindig az izmok által hozatnak.

Szóval ez is bizonyítja, hogy az egész emberi test nem egyéb, mint egy tökéletes gépezet s ama bizonyos Prometheus nem is lett volna éppen kontár gépgyáros, ha sikerül neki a gép mozgásbáhozatalára szükséges tüzelő anyag megszerzése az Olympusi kőszén-bányából.

Az emberi test emeltyűinél — mint láttuk — az erőt mindig az izom képezi s ez erő még akkor is működik, midőn mozgást nem teszünk, azaz, ha állunk, vagy ülünk; mert, mint minden testben, úgy az emberi testben is van egy oly pont — az u. n. sulypont — melynek folyton meg kell támasztva lenni, hogy a test egyensúlyban legyen tartva.

Ugy kell tehát az izmoknak alkalmazkodniok, hogy e sulypont — mely embernél a kereszt-csont felett fekvő második, ugynevezett ágyék-csigolyára esik, mindig támasztva legyen, máskülönben egyensúlyt veszítve, elbukunk.

Tapasztaljuk ezt oly egyéneknél, kik Noé vagy Gambirinus itálóból annyit találnak bevenni, amennyi eltompítja az izmok működését kormányzó agyat, s a tompítás fokához mérten vagy keskenynek találják a legszelesebb boulevardot is, vagy éppen akarattuk ellen nyugalomra térnek, mégpedig igen gyakran nem a kényelmes ágy duzzadó párnái közé.

Igy ingadozik jobbra-balra, s mintha saját feje után kapkodna, az iskola padjában ülő pajkos fiú is, midőn a meleg nyári nap tikkasztó ereje tulsulyba lép agyában az igeragozás vagy egyenletek iránti érdekltség felett.

Ha valaki elájul, szintén összeesik, mert az agy működése megszűnven, nincs ami részen tartsa a sulypontot támasztó izmokat.

Igy fogunk valamennyien egykor — kívánom, hogy minél később — elterülni, midőn a kérélhetetlen halál kirántja alólunk . . . testünk sulyvonalát.

Hogy az izmoknak az ülés s állásnál is mily fontos szerep jutott, szomorúan illusztrálják a gyenge izomzatú, különösen sokat ülő gyermekeknél előforduló csontferdülések is, de melyet gyakran erőteljes férfiaknál is láthatunk, kiket hivatásuk folytonos ülésre kárhoztatott, s kik a fennmaradt kevés szabadidejüket elfelejtik arra fordítani, hogy kifáradt izmaikat mozgás, testedző gyakorlatok által felüldítsék, ellentámasztási képességüket folyton növelve, erősítsék.

(Vége köv.)

Nyilt-tér.*)

A „Zemplén« f. hó 10-iki számában, özv. Matolay Gyuláné, szegi malomi postamesterő által kiadott gyászjelentés nem egészen helyes, amennyiben én, ki 1887 évi aug. hó 21-étől férjhezett Zvolenszky Józsefné vagyok, a jelentésben csak mint Matolay Margit vagyok feltüntetve, dacára annak, hogy többi férjnél lévő testvéreim férjeikkel együtt szerepelnek. A t. közönség tehát vagy azt hiheti, hogy még leány vagyok, vagy azt, hogy férjemtől elváltan élek, vagy talán azt is, hogy férjem nevét a nyilvánosság előtt viselni nem akarom.

Minthogy pedig az utóbbiak egyike sem felel meg a valóságnak, azért itt nyiltan kijelentem, hogy mind ez óráig a legjobb egyetértésben élünk,

*.) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Sírkövek újabb tervezése

ügyben buzgólkodó t. kartársaimnak, hogy az általuk gyűjtendő és hozzájáruló összegeket ezentúl három havonként fogom nyilvánosan nyugtázni.

Udva, 1889. márc. 12.

Kula István,
udvai körjegyző.

Nyilvános számadás

a gálszécsi iparostanuló-iskola javára, a tanítói testület által f. évi márc. hó 3-án rendezett „Batyú bál» jövedelméről.

Belépő jegyekből befolyt	55 ft 50 kr.
Felülfizetésekből	15 ft — kr.
Szivarok és szivarkák eladásából	23 ft 14 kr.
Összes bevétel	93 ft 64 kr.
Ennek ellenében kiadás	66 ft 64 kr.
Maradt tisztajövedelem	27 ft — kr.

Felölfizettek: Malcher Béla (Bacsókó) 2 ft 50 kr., Baró Fischer Gusztáv, Molnár Béla (Gálszécs) 2-2 ft., Pásztélyi Gyula (Bacsókó) 1 ft 50 kr., Romátka Margit k. a. adománya 1 ft., Füzesséry Pál (Csemernye), Nádasz Árpád, Debreczyi Ferenc, Balkányi Izidor, Spilenberg József, Nemthy József, Nemthy Ödön (N.-Ruszká), Nyessey N. (Vécse), Kovács Samu, Kudász Endre, Bessenyei István (Miglész), Szirmai Béla 50-50 kr.

Fogadják mindazok, akik ezen jótékony célú mulatsághoz bármilyen adományaikkal járultak, a tanítói testület leghálás közönetét.

Gálszécs, 1889. márc. 13-án.

Andrejkovits Pál,
ipariszkolai igazgató.

CSARNOK,

A testmozgásról *)

Mélyen tisztelt közönség!

Régóta természeti törvényé lett igazság, hogy anyag erő nélkül és viszont, nem képzelhető.

Az utca pora, hogy utca sarává váljék, a buzaszem, hogy fűvé, kalászszá, majd ismét kenyert adó maggá legyen, Edison agya, hogy rájöjjön a telefon feltalálására, erőt fejtenek ki.

Erő minden anyag részecskéjén nyilvánul, annál inkább e részecskéknél nagyobb halmazállapotuknál.

Ezen erők részben a természetben, részben a vegytan törvényei szerint nyilvánulnak.

Az emberi test is ily erők végtelen láncolata.

Az egyes erők egyesülvén, újabb erőket eredményeznek; ezek közt egyik legfontosabb erő az állati, illetőleg emberi anyagban azon eleven erő, mely a testben véghezmenő anyagcsere — a táplálkozás — folyamatánál szabaddá lesz, a mennyiben ez képezi kuforrását a szervezet cselekvő képességének, mely főképpen mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás pedig, legyen az csak részleges, annál inkább az egész testre kiterjedő, tehát helyváltoztatás, okvetlenül életet jelent.

Szóval a mi mozog, az él; a mozgás élet! A magyar ember is ezt az értelmezést adja a mozgásnak, mikor így jellemez valakit: „ilyen vagy olyan volt, az is marad, míg mozog;” — meg midőn a szószaporítást kedvelő egyszerű nőről — talán nem is igaz! azt mondja, hogy halála után nyelvét külön kellett agyon ütni, hogy ne mozogjon.

A hol ezen eleven erő, a mozgás megszűnt, ott tehát, bármennyi más erő működik is még — mert hiszen az enyészet sem mehet véghez erők nélkül — megszűnt az élet is.

Lássuk, micsoda tényezők segítettek Önöket, hogy ez épület lépcsőzetét lábaikkal, illetőleg lábacskaikkal meg mérhessék, tehát ide fel mozogjanak; az én beszélő orgánomat, hogy mai feladatomnak tehetségem szerint megfelelhessenek s az Önök agyát, hogy azt, a miről ajkam mozog, még akkor is figyelemmel kísérhessék, ha azt unalmasnak találják.

A test általában s így természetesen az emberi test is folyton folyvást új anyagokat vesz fel táplálék alakjában azok helyett, melyeket már elhasznált. A felvett anyagok — tápszerek — kis mérvben az ásványországból, legnagyobb részt azonban vagy egyenesen, vagy kerülő utakon a növényországból kerülnek ki.

Reggelinket például a kávé babja, vagy a thea növény zamatos levélkéje, a tehénnek fűnemű táplálékából előállott tej, cukornád, vagy répa származéka az édes cukor és a buza kalász kalásza adja; egy jó vacsora is, melyet innen haza térve elkölteni szándékoznak, habár közvetve, a növényországból kerül ki, mert testünk tulajdonképpen nem arra az izletesen elkészített szeletre, tojásételre, tésztára, sajtra, szőlőre s ennek hámozott alakjára van szüksége, mint azon anyag részecskékre, melyekből ezek össze vannak téve s melyek valamennyien növényi alkatrészek; azaz végeredményben vegetáriánusok vagyunk még

*) A zemplénvármegyei orvos-gyógyászat egyesület által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában február hó 17-én felolvasta Dr. Marikovsky Pál.

azok is, kik egy kellően puhított beefstáknak, vagy ropogósan pirított malacpecsenyének előnyt adunk a szegény vitézzel felzett spenót felett.

Míg a bevett táplálék tehát legnagyobb részt a növényi alkatrészekből áll s csak elenyésző kis mennyiségben ásványi részekből, addig az elhasznált részek közvetlenül olyanokká esnek szét, melyek az ásványországhoz tartoznak.

Más részről, míg az emberi testbe táplálék alakjában jutott parányok, mint nagyobb halmazt képező anyagok mennek oda, addig, mint kisebb összetételű részek hagyják el a testet.

Kedvező tárgy lenne most azon nagyszerű élettani folyamat fejtegetése, melyet táplálkozásnak nevezünk, de ezt már csak azért is — mint más előadás tárgyát — egy hivatottabb fejtegetőre hagyom, mivel félt, hogy akkor a szellemi mozgás ellentétét követném el felvett tárgyat illetőleg s egyhamar nem juthatnék el ahoz.

Hogy minél előbb e célhoz mozdoghassak, röviden jelzem tehát, hogy azon vegyfolyamat, mely az emberi testben a táplálkozás alkalmával az ásvány és növényországból nagyobb halmaz állapotban felvett részeket az ásványországhoz tartozó részekké bontja szét, egy erőt, eleven erőt szabadít fel, mely aztán mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás lehet részleges, vagy az egész testre kiterjedő, azaz helyváltoztatás.

Mindkettőt főképpen az emberi test gépezetének hajtó szíjjai, az izmok eszközlik.

Izomnak a test azon részeit nevezzük, sőt szorosán véve még többet is, melyet közönséges néven az állatnál, mint húst minden szakácsné ismer.

Hogy mily fontos szerepet visz az izom az emberi testben, mutatja már azon körülmény is, hogy a test 45%-át izom hús képezi.

Szorosabb megfigyelés alá vevén az izmokat úgy találjuk, hogy azok bár felületesen nézve, egyenletes anyagnak látszanak, tulajdonképpen több részből az u. n. izomrostokból vannak összeállva, melyek ismét már csak nagytömegű üvegcsé-lyével látható apróbb rostok halmazát képezik.

Sok doromboló férj, ha sültje »szalkás«, »ragós« a szakácsnéra, vagy éppen — uram bocsás! — feleségére perlekedik a hiányos kiszírt, pedig hát annak egyedül az idő volt az oka, mely erősebben fejlesztette ki azon tisztos koru állat izomrostjait, mely a bosszuságot s a fogaknak munkát adó sült darabot adta.

Az izom-rostok egyáltalán annál fejlettebbek a husban, mivel több munkát végzett azokkal életében az állat, ezért puhább, egyöntetűbb a pulykának, vagy libának meje hús, mint combja.

Nem levén feladatunk az izmoknak vegyi sajátágaival is foglalkozni, a mozgás érdekében azok erőművi sajátágaira térek át.

Vegyünk elő mindjárt egy kéz alatt levő, hozzánk legközelebb eső példát.

Nyujtsuk ki például egyik karunkat, majd hajtsuk be ismét a könyöknél alkarunkat s azt tapasztaljuk, hogy e behajtás alkalmával a mozdulatlan félkaron egy lényeges izom, mely két-ágra szakadván, a bonctanban kétféjű izomnak nevezetik, megvastagodik s keményebbé lesz; ugyanez történik a pajkos gyermekek u. n. »malac játéknál«, midőn egyik a másiknak kinyújtott karjánál annak kétféjű izmára üt.

Ez izom megvastagodásánál, megkeményedésnél azt is láthatjuk, hogy az bár abszolút térfogata nem változott, de alakja megváltoztatásánál egyszersmind meg is rövidült s e megrövidülés által az alkat behajlította.

Az izom tehát összehúzódási képességgel bír; azt vagy az idegrendszer, illetőleg annak kormányzója az agy, vagy pedig valamely külső inger, külső erőművi hatás idézi elő.

Ha már most alkarunkat az agy utasítása folytán lebecsátjuk, vagy az ütés által okozott inger megszűnt, a például felvett kar izmot ismét rendes térfogatába s alakjába látjuk vissza térni, tehát az izom elernyed.

Midőn az említett kar-izom összehúzódott, majd elernyed, akkor alkarunk felemelkedett, majd leesett, kiegyenesedett, azaz mozgást vitt véghez.

A mozgást tehát az izmok váltakozó összehúzódása és elernyede eszközi.

Mennél erősebb, fejlettebb valamely izom, annál nagyobb ruganyossága, ellenállási képessége a negatív ingerek iránt, annál később fárad ki, annál nehezebben ernyed el.

Hogy az izom véghez vihessen a mozgást s különösen, hogy helyváltoztatást idézzen elő, szüksége van oly támpontokra, melyekhez végeivel tapadjon, mert ezek hiányában az izom ugyszólván folytonos ernyedésben lenne s így megszűnne a mozgás közvetítője lenni.

E támpontokat a test szilárd emeltyűit képező csontok szolgáltatják.

Az emberi csontváz 213 db csontból van összeállítva.

Ezek közül az egészbeni mozgásnál, a helyváltoztatásnál, a szabad vagy csukló ízületet alkotó nyíl vagy szarcsontok segédkeznek az izmoknak.

E csontoknak legalább egyik vége mindig porc által van borítva és sima lapot, az u. n.

izületi lapot képezi, mely a szomszéd csont megfelelő lapján szabadon mozog.

Az izületi lapok, nehogy a szükségesnél nagyobb helyváltoztatást tegyenek, azaz ki ne zökkenjenek, egy hártás, zárt üreget képező réteggel, az u. n. izületi tokkal vannak körülvéve, mely, ha valahol átszakad, a csont helyét megváltoztatja, kimegy helyéből, kifecamodik.

Az izületi tok által képezett ür az izületi nedvvel van kitöltve, amely nedv éppen oly fontos tényezője az izületek könnyű mozgásának, mint a kenőcs vagy olaj a kocszi vagy gép kerekein, e nélkül a kerék nyikorog s nehezen halad; az izületi nedv fogytával, vagy éppen hiányában az izület mozgása is megnehezül, sőt lehetetlenné válik.

Nem éppen örvendetes tanubizonyoságot tehetnek erről az öreg urak — öreg nők nem lévén — vagy a csúszban szenvedők, akik, különösen nyirkos, szeles időben ugyancsak érzékenyen veszik észre, hogy izületeikben fogytán van a kenőcs.

Az imént mondottakról bárki is meggyőződést szerezhet magának, ki nem sajnálja a fáradságot, végignézni a konyhában pl egy szárnyas állat felboncolását

* * *

Visszatérve most behajtott, majd kiegyenesített, tehát mozgatott karunkra, azt látjuk tovább, hogy a kétféjű izom egyik végével a lapoc-csontra, másik végével az alkar-orsó csontjára tapad, tehát izületeken megy át s azokat mintegy áthidalja; ez által egy tökéletes erőművi eszközt, egy harmadrendű emeltyűt hoz mozgásba, melynél az erő kiindulási pontját az orsó-csontra való tapadási helye, a támpontot a könyök-izület és a súlyt a kéz alkotja.

Az emberi test csontjainak legnagyobb része ily emeltyűkből áll, melyek működésbe mindig az izmok által hozatnak.

Szóval ez is bünyöztja, hogy az egész emberi test nem egyéb, mint egy tökéletes gépezet s ama bizonyos Prometheus nem is lett volna éppen kontár gépgyáros, ha sikerül neki a gép mozgásbáhozatalára szükséges tüzelő anyag megszerzése az Olympusi kőszén-bányából.

Az emberi test emeltyűinél — mint láttuk — az erőt mindig az izom képezi s ez erő még akkor is működik, midőn mozgást nem teszünk, azaz, ha állunk, vagy ülünk; mert, mint minden testben, úgy az emberi testben is van egy oly pont — az u. n. sulypont — melynek folyton meg kell támasztva lenni, hogy a test egyensúlyban legyen tartva.

Ugy kell tehát az izmoknak alkalmazkodniok, hogy e sulypont — mely embernél a kereszt-csont felett fekvő második, ugynevezett ágyék-csigolyára esik, mindig támasztva legyen, máskülönben egyensúlyt veszítve, elbukunk.

Tapasztaljuk ezt oly egyéneknek, kik Noé vagy Gámbrinus itálóból annyit találnak bevenni, amennyi eltompítja az izmok működését kormányzó agyat, s a tompítás fokához mérten vagy keskenynek találják a legselesebb boulevardot is, vagy éppen akarattuk ellen nyugalomra térnek, mégpedig igen gyakran nem a kényelmes ágy duzzadó párnái között.

Igy ingadozik jobbra-balra, s mintha saját feje után kapkodna, az iskola padjában ülő pajkos fiú is, midőn a meleg nyári nap tikkasztó ereje tulsulyba lép agyában az igeragozás vagy egyenletek iránti érdekltség felett.

Ha valaki elájul, szintén összeesik, mert az agy működése megszűnvn, nincs ami résen tartsa a sulypontot támasztó izmokat.

Igy fogunk valamennyien egykor — kíváncsi, hogy minél később — elterülni, midőn a kéréllhetetlen halál kirántja alólunk . . . testünk sulyvonalát.

Hogy az izmoknak az ülés s állásnál is mily fontos szerep jutott, szomorúan illusztrálják a gyenge izomzatú, különösen sokat ülő gyermekeknek előforduló csontferdülések is, de melyet gyakran erőteljes férfiaknál is láthatunk, kiket hivatásuk folytonos ülésre kárhoztatott, s kik a fennmaradt kevés szabadidejüket elfelejtik arra fordítani, hogy kifáradt izmaikat mozgás, testedző gyakorlatok által felüldítsék, ellentállási képességüket folyton növelve, erősítsék.

(Vége köv.)

Nyilt-tér. *)

A „Zemplén» f. hó 10-iki számában, özv. Matolay Gyuláné, szegi malomi postamesterne által kiadott gyászjelentés nem egészen helyes, amennyiben én, ki 1887 évi aug. hó 21-étől férjhezett Zvolenszky Józsefné vagyok, a jelentésben csak mint Matolay Margit vagyok feltüntetve, dacára annak, hogy többi férjnél lévő testvéreim férjikkel együtt szerepelnek. A t. közönség tehát vagy azt hiheti, hogy még leány vagyok, vagy azt, hogy férjemtől elváltan élek, vagy talán azt is, hogy férjem nevét a nyilvánosság előtt viselni nem akarom.

Minthogy pedig az utóbbiak egyike sem felel meg a valóságnak, azért itt nyiltan kijelentem, hogy mind ez óráig a legjobb egyetértésben élek,

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Sírkövek újabb tervezése

ügyben buzgólkodó t. kartársaimnak, hogy az általuk gyűjtendő és hozzám küldendő összegeket ezentul három havonként fogom nyilvánosan nyugtázni.

Udva, 1889. márc. 12.

Kula István,
udvai körjegyző.

Nyilvános számadás

a gálszécsi iparostanuló-iskola javára, a tanítói testület által f. évi márc. hó 3-án rendezett „Batyu bála” jövedelméről.

Belépő jegyekből befolyt 55 ft 50 kr.
Felülírtésekből 15 ft — kr.
Szivarok és szivarkák eladásából 23 ft 14 kr.

Összes bevétel 93 ft 64 kr.

Ennek ellenében kiadás 66 ft 64 kr.

Maradt tisztajövedelem 27 ft — kr.

Felülírtettek: Malcher Béla (Bacsókó) 2 ft 50 kr.

Báró Fischer Gusztáv, Molnár Béla (Gálszécs) 2—2 ft. Pásztélyi Gyula (Bacsókó) 1 ft 50 kr., Romátka Margit k. a. adományai 1 ft, Füzesséry Pál (Csemernye), Nádass Árpád, Debreczy Ferenc, Balkányi Izidor, Spilenberg József, Nemthy József, Nemthy Ödön (N.-Ruska), Nyessey N. (Vécse), Kovács Samu, Kudász Endre, Bessenyei István (Miglész), Szirmay Béla 50—50 kr.

Fogadják mindazok, akik ezen jótékony célú mulatsághoz bármilyen adományaikkal járultak, a tanítói testület leghálás közönetét.

Gálszécs, 1889. márc. 13-án.

Andrejkovits Pál,
ipariskolai igazgató.

CSARNOK,

A testmozgásról *)

Mélyen tisztelt közönség!

Régóta természeti törvényé lett igazság, hogy anyag erő nélkül és viszont, nem képzelhető.

Az utca pora, hogy utca sarává váljék, a buzaszem, hogy füvé, kalászá, majd ismét kenyert adó maggá legyen, Edison agya, hogy rájöjjön a telefon feltalálására, erőt fejtenek ki.

Erő minden anyag részecskéjén nyilvánul, annál inkább e részecskének nagyobb halmazállapota.

Ezen erők részben a természetben, részint a vegytan törvényei szerint nyilvánulnak.

Az emberi test is ily erők végtelen láncolata.

Az egyes erők egyesülvén, újabb erőket eredményeznek; ezek közt egyik legfontosabb erő az állati, illetőleg emberi anyagban azon eleven erő, mely a testben véghezmenő anyagcsere — a táplálkozás — folyamatánál szabaddá lesz, a mennyiben ez képezi kuforrását a szervezet cselekvő képességének, mely főképen mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás pedig, legyen az csak részleges, annál inkább az egész testre kiterjedő, tehát helyváltoztatás, okvetlenül életet jelent.

Szóval a mi mozgás, az él; a mozgás élet! A magyar ember is ezt az értelmezést adja a mozgásnak, mikor így jellemez valakit: „ilyen vagy olyan volt, az is marad, míg mozog;” — meg midőn a szőzaporitást kedvelő egyszerű nőről — talán nem is igaz! azt mondja, hogy halála után nyelvét külön kellett agyon ütni, hogy ne mozogjon.

A hol ezen eleven erő, a mozgás megszűnt, ott tehát, bármennyi más erő működik is még — mert hiszen az enyészet sem mehet véghez erők nélkül — megszűnt az élet is.

Lássuk, kicsoda tényezők segítették Önöket, hogy ez épület lépcsőzetét lábaikkal, illetőleg lábacskaikkal meg mérhessék, tehát ide fel mozogjanak; az én beszélő orgánomat, hogy mai feladatomban tehetőségem szerint megfelelhessék s az Önök agyát, hogy azt, a miről ajkam mozog, még akkor is figyelemmel kíséressék, ha azt unalmasnak találják.

A test általában s így természetesen az emberi test is folyton folyvást új anyagokat vesz fel táplálék alakjában azok helyett, melyeket már elhasznált. A felvett anyagok — tápszerek — kis mérvben az ásványországból, legnagyobb részt azonban vagy egyenesen, vagy kerülő utakon a növényországból kerülnek ki.

Reggelinket például a kávé babja, vagy a thea növény zamatos levélkéje, a tehénnek fűnemű táplálékából előállott tej, cukornád, vagy répa származéka az édes cukor és a buza kalász kalciuma adja; egy jó vacsora is, melyet innen haza térve elkölteni szándékoznak, habár közvetve, a növényországból kerül ki, mert testünk tulajdonképpen nem arra az izletesen elkészített szaletre, tojásételre, tészta, sajtra, szőlőre s ennek hámozott alakjára van szüksége, mint azon anyag részecskékre, melyekből ezek össze vannak téve s melyek valamennyien növényi alkatrészek; azaz végéreményben vegetáriánusok vagyunk még

*) A zempléni megyei orvos-gyógyászat egyesület által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában február hó 17-én felolvasta Dr. Marikovszky Pál.

azok is, kik egy kellően puhított beefstáknak, vagy ropogósan pirított malacpecsenyének előnyt adunk a szegény vitézzel felzett spenót felett.

Míg a bevett táplálék tehát legnagyobb részt a növényi alkatrészekből áll s csak elenyésző kis mennyiségben ásványi részekből, addig az elhasznált részek közvetlenül olyanokká esnek szét, melyek az ásványországhoz tartoznak.

Más részről, míg az emberi testbe táplálék alakjában jutott parányok, mint nagyobb halmazt képező anyagok mennek oda, addig, mint kisebb összetételű részek hagyják el a testet.

Kedvező tárgy lenne most azon nagyszerű élettani folyamat fejtegetése, melyet táplálkozásnak nevezünk, de ezt már csak azért is — mint más előadás tárgyát — egy hivatottabb fejtegetőre hagyom, mivel félt, hogy akkor a szellemi mozgás ellentétét követném el felvett tárgyat illetőleg s egyhamar nem juthatnék el ahoz.

Hogy minél előbb e célhoz mozdulhassak, röviden jelzem tehát, hogy azon vegyfolyamat, mely az emberi testben a táplálkozás alkalmával az ásványi és növényországból nagyobb halmaz állapotban felvett részeket az ásványországhoz tartozó részecskékké bontja szét, egy erőt, eleven erőt szabadít fel, mely aztán mozgás alakjában nyilvánul.

A mozgás lehet részleges, vagy az egész testre kiterjedő, azaz helyváltoztatás.

Mindkettőt főképen az emberi test gépezetének hajtó szíjjai, az izmok eszközlik.

Izomnak a test azon részeit nevezzük, sőt szorosán véve még többet is, melyet közönséges néven az állatnál, mint hust minden szakácsné ismer.

Hogy mily fontos szerepet visz az izom az emberi testben, mutatja már azon körülmény is, hogy a test 45%-át izom hús képezi.

Szorosabb megfigyelés alá vevén az izmokat úgy találjuk, hogy azok bár felületesen nézve, egyenletes anyagnak látszanak, tulajdonképpen több részből az u. n. izomrostokból vannak összetéve, melyek ismét már csak nagyító üveg segítségével látható apróbb rostok halmazát képezik.

Sok doromboló férj, ha sültje »szálkás«, »rágós« a szakácsnéra, vagy éppen — uram bocsás! — feleségére perlekedik a hiányos kiszírt, pedig hát annak egyedül az idő volt az oka, mely erősebben fejlesztette ki azon tisztos koru állat izomrostjait, mely a bosszuságot s a fogaknak munkát adó sült darabot adta.

Az izom-rostok egyáltalán annál fejlettebbek a husban, mivel több munkát végeztek azokkal életben az állat, ezért puhább, egyöntetűbb a pulkának, vagy libának meje husa, mint combja.

Nem levén feladatomban az izmoknak vegyi sajátágaival is foglalkozni, a mozgás érdekében azok erőművi sajátágaira térek át.

Vegyünk elő mindjárt egy kéz alatt levő, hozzánk legközelebb eső példát.

Nyujtsuk ki például egyik karunkat, majd hajtjuk be ismét a könyökünk alkarunkat s azt tapasztaljuk, hogy e behajtott alkalmával a mozdulatlan félkaron egy lényeges izom, mely kétágra szakadván, a bonctanban kétféle izomnak nevezetik, megvastagodik s keményebbé lesz; ugyanez történik a pajkos gyermekek u. n. »malac játéknál«, midőn egyik a másiknak kinyújtott karjánál annak kétféle izmára üt.

Ez izom megvastagodásánál, megkeményedésnél azt is láthatjuk, hogy az bár abszolút térfogata nem változott, de alakja megváltoztatásánál egyszersmind meg is rövidült s e megrövidülés által az alkart behajlítottá.

Az izom tehát összehúzódási képességgel bír; azt vagy az idegrendszer, illetőleg annak kormányzója az agy, vagy pedig valamely külső inger, külső erőművi hatás idézi elő.

Ha már most alkarunkat az agy utasítása folytán lebecsátjuk, vagy az ütés által okozott inger megszűnt, a például felvett kar izmot ismét rendes térfogatába s alakjába látjuk vissza térni, tehát az izom elernyed.

Midőn az említett kar-izom összehúzódott, majd elernyed, akkor alkarunk felemelkedett, majd leesett, kiegyenesedett, azaz mozgást vitt véghez.

A mozgást tehát az izmok váltakozó összehúzódása és elernyedése eszközli.

Mennél erősebb, fejlettebb valamely izom, annál nagyobb ruganyossága, ellenállási képessége a negatív ingerek iránt, annál később fárad ki, annál nehezebben ernyed el.

Hogy az izom véghez vihessen a mozgást s különösen, hogy helyváltoztatást idézzen elő, szüksége van oly támpontokra, melyekhez végeivel tapadjon, mert ezek hiányában az izom ugyszólván folytonos ernyedésben lenne s így megszűnének a mozgás közvetítője lenni.

E támpontokat a test szilárd emeltyűit képező csontok szolgáltatják.

Az emberi csontváz 213 db csontból van összeállítva.

Ezek közül az egészbeni mozgásnál, a helyváltoztatásnál, a szabad vagy csukló ízületet alkotó nyíl vagy szarcsontok segédkeznek az izmoknak.

E csontoknak legalább egyik vége mindig porc által van borítva és sima lapot, az u. n.

izületi lapot képezi, mely a szomszéd csont megfelelő lapján szabadon mozog.

Az izületi lapok, nehogy a szükségesnél nagyobb helyváltoztatást tegyenek, azaz ki ne zökkenjenek, egy hártás, zárt üreget képező réteggel, az u. n. izületi tokkal vannak körülvéve, mely, ha valahol átszakad, a csont helyét megváltoztatja, kimegy helyéből, kificamodik.

Az izületi tok által képezett ür az izületi nedvvel van kitöltve, amely nedv éppen oly fontos tényezője az izületek könnyű mozgásának, mint a kenőcs vagy olaj a kocsi vagy gép kerekein, e nélkül a kerék nyikorog s nehezen halad; az izületi nedv fogytával, vagy éppen hiányában az izület mozgása is megnehezül, sőt lehetetlenné válik.

Nem éppen örvendetes tanubizonyoságot tehetnek erről az öreg urak — öreg nők nem lévén — vagy a csúszban szenvedők, akik, különösen nyirkos, szeles időben ugyancsak érzékenyen vesznek észre, hogy izületeikben fogytán van a kenőcs.

Az imént mondottakról bárki is meggyőződést szerezhet magának, ki nem sajnálja a fáradságot, végignézni a konyhában pl egy szárnyas állat felboncolását

Visszatérve most behajtott, majd kiegyenesített, tehát mozgatott karunkra, azt látjuk tovább, hogy a kétféle izom egyik végével a lapoc-csontra, másik végével az alkar-orsó csontjára tapad, tehát izületeken megy át s azokat mintegy áthidalja; ez által egy tökéletes erőművi eszközt, egy harmadrendű emeltyűt hoz mozgásba, melynél az erő kiindulási pontját az izomnak az orsó-csontra való tapadási helye, a támpontot a könyök-izület és a súlyt a kéz alkotja.

Az emberi test csontjainak legnagyobb része ily emeltyűkből áll, melyek működésbe mindig az izmok által hozatnak.

Szóval ez is bizonyítja, hogy az egész emberi test nem egyéb, mint egy tökéletes gépezet s ama bizonyos Prometheus nem is lett volna éppen kontár gépgyáros, ha sikerül neki a gép mozgásbáhozatalára szükséges tüzelő anyag megszerzése az Olympusi kőszén-bányából.

Az emberi test emeltyűinél — mint láttuk — az erőt mindig az izom képezi s ez erő még akkor is működik, midőn mozgást nem teszünk, azaz, ha állunk, vagy ülünk; mert, mint minden testben, úgy az emberi testben is van egy oly pont — az u. n. sulypont — melynek folyton meg kell támasztva lenni, hogy a test egyensúlyban legyen tartva.

Ugy kell tehát az izmoknak alkalmazkodniok, hogy e sulypont — mely embernél a kereszt-csont felett fekvő második, ugynevezett ágyék-csigolyára esik, mindig támasztva legyen, máskülönben egyensúlyt veszítve, elbukunk.

Tapasztaljuk ezt oly egyénekénél, kik Noé vagy Gámrinus itálóból annyit találnak bevenni, amennyi eltompítja az izmok működését kormányzó agyat, s a tompítás fokához mérten vagy keskenynek találják a legszelebb boulevardot is, vagy éppen akaratauk ellen nyugalomra térnek, mégpedig igen gyakran nem a kényelmes ágy duzzadó párnái között.

Igy ingadozik jobbra-balra, s mintha saját feje után kapkodna, az iskola padjában ülő pajkos fiú is, midőn a meleg nyári nap tikkasztó ereje tulsulyba lép agyában az igeragozás vagy egyenletek iránti érdekltség felett.

Ha valaki elájul, szintén összeesik, mert az agy működése megszűnván, nincs ami részen tartsa a sulypontot támasztó izmokat.

Igy fogunk valamennyien egykor — kíváncsi, hogy minél később — elterülni, midőn a kéréletetlen halál kirántja alólunk . . . testünk sulyvonalát.

Hogy az izmoknak az ülés s állásnál is mily fontos szerep jutott, szomorúan illusztrálják a gyenge izomzatú, különösen sokat ülő gyermekeknek előforduló csontferdülések is, de melyet gyakran erőteljes férfiaknál is láthatunk, kiket hivatásuk folytonos ülésre kárhoztatott, s kik a fennmaradt kevés szabadidejüket elfelejtik arra fordítani, hogy kifáradt izmaikat mozgás, testedző gyakorlatok által felüldítsék, ellentámasztási képességüket folyton növelve, erősítsék.

(Vége köv.)

Nyilt-tér. *)

A „Zemplén” f. hó 10-iki számában, özv. Matolay Gyuláné, szegi malomi postamesterne által kiadott gyászjelentés nem egészen helyes, amennyiben én, ki 1887 évi aug. hó 21-étől férjezett Zvolenszky Józsefné vagyok, a jelentésben csak mint Matolay Margit vagyok feltüntetve, dacára annak, hogy többi férjnél lévő testvéreim férjeikkel együtt szerepelnek. A t. közönség tehát vagy azt hiheti, hogy még leány vagyok, vagy azt, hogy férjemtől elváltan élek, vagy talán azt is, hogy férjem nevét a nyilvánosság előtt viselni nem akarom.

Mint hogy pedig az utóbbiak egyike sem felel meg a valóságnak, azért itt nyiltan kijelentem, hogy mind ez óráig a legjobb egyetértésben élünk,

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Sírkövek újabb tervezése

s férjem nevét szívesen viselem, s nincs okom azt szégyenlenni.

Tisztelettel kérem tehát a t. szerkesztő urat, legyen szíves férjemnek ezen jogtalan mellőzéseért nyilatkozatomnak becses lapjában helyt adni, hogy ez által a netaláni félremagyarázásoknak, eleje vételessék.

Továbbá még megjegyzem, hogy a ki ezen megdondolatlan dolog értelmi szerzője volt, más-kor nemesebb fegyvert használjon, ha ellenfélként lép fel a nyilvánosság előtt.

Szegimalom, 1889. márc. 12.

Illő tisztelettel:
Zvolenszky Józsefné
Matolay Margit

Szerkesztőségi posta.

Gf. Mailáth József urnak — Perbenyik. Igen becses kéz-irata a lap zártakor érkezett hozzánk. Közlését a jövő számban megkezdjük. Kitiintető figyelméért fogadjuk méltóságod szíves köszönetünket.

Gy. S. urnak N.-Mihály. Dolgozatát nem közönséges él-

vezet közt lapoztuk át. Erdemes lenne, ugy kétszeri közle-ményre való, iránycikket szerkeszteni belőle; mit is ha tenne, köszönettel vennők olvasóink nevében.

Sz. P. urnak Hete. Vers és próza megjelennek. „Távolból” — c. szerelmi himnusz* lírai hagyomá-ziatt nem használhatjuk. Kéziratát egy hétig megőrizzük.

Egy előfizetőnek. Az „Atheneum” c. tudományos kri-tikai és szépművészeti folyóiratot *Baja* szerkesztette. A kiadó Sckedel (Toldy) és Vörösmarty voltak. A s.-pataki főiskola könyvtárában megtekintheti s ottan bizonyosan használhatja is. Nemzeti iskolának a 40-es években a ma *normális* iskolának nevezett tanintézeteket hitták s a néptanító neve akkor nem-zeti oktató volt.

K. M. J. urnak Bpest. A tiszteletpéldány megindítása iránt intézkedtünk. Becses közremunkálására számot tartunk.

Bőjti prédikáció — A tokaji rituális merénylet — A Baradi vértanu szeleméhez — A materializmusról c. kéziratok nem kö-zölhetők.

A Rongyva-kérdés íróját kérjük, hogy ma d. u. 3—4 óra között látogassa meg főmunkatársunkat hivatalos helyiségében.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ**

HIRDETÉSEK.

Tk. 2710. sz.
1888.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tarczal városa végrehajthatónak Czeper József mint gyám és érdektársai végrehajtást szenvedő elleni 35 frt tökéketelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a tarczali 319-ik sz. tjkvben foglalt 1) 416. hr. sz. ingatlan 313 frt, 2) 3783. hr. sz. ingatlan egészben 74 frt, 3) 3819. hr. sz. ingatlan egészben 268 frt, 4) továbbá a tarczali 604. sz. tjkvben foglalt, 747. hr. sz. ingatlan egészben 23 frt, 5) 1977. hr. sz. ingatlan egészben 214 frt, 6) 2262. hr. sz. ingatlan egészben 24 frt, 7) 1218. hr. sz. ingatlan egészben 54 frt, 8) 3293. hr. sz. ingatlan egészben 112 frtban az árverést el-rendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889-ik évi május hó 9-ik napján d. e. 9 órakor Tarczal város házá-nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárá-nak 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik törvény-czikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapír-ban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Tokajban, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1888. évi december hó 30-ik napján.

Kálmán Lajos.
kir. albiró.

Tk. 2705. sz.
1888.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tarczal városa végrehajthatónak Szegedi János, mint Szegedi András örököse végrehajtást szenvedő elleni 15 ft 30 kr. tökéketelés és járuléka iránti végrehaj-tási ügyében a tarczali 385. sz. tjkvben foglalt 1) 481. hr. sz. ház a hozzátartozó legelővel együtt 160 frt, 2) 205. hr. sz. ingatlan egészben 78 frt, 3) 2523. hr. sz. ingatlan egészben 77 frt, 4) 4499. hr. sz. ingatlan egészben 63 frt, 5) 2892. hr. sz. ingatlan egészben 61 frt, 6) 3175. hr. sz. ingatlan egész-ben 102 frt, 7) 3279. hr. sz. ingatlan egészben 65 frtban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889-ik évi május hó 8-ik napján d. e. 9 órakor Tarczal vá-ro házá-nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárá-nak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt, ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz-nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabá-ly-szerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Tokajban, a kir. járásbírósa mint tkvi hatóság-nál 1888. évi szeptember hó 30-ik napján.

Kálmán Lajos,
kir. albiró.

500/hi. Zemplánvm. n.-mihályi j. főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Mihály nagyközség közgyámi ál-lására, mely 100 frt évi fizetéssel és egyéb vármegyei szabályrendeletben megállapított jövedelemmel van egybekötve ezennel pá-lyázat nyitattik.

Felhivatnak pályázni szándékozók, mi-szerint kellően felszerelt kérvényeiket alól-írott szolgabirósághoz folyó 1889. évi ápril 2-ik napjáig oly bizonyosan terjesszék be, minthogy későbben érkezett kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

A választás határidejéül a helyszinén folyó évi ápril hó 3-ik napjának d. e. 10 órája a község-tanács termébe tüzetik ki. Nagy-Mihály, 1889. márcz. 2.

Füzesséry Tamás,

főszolgabiró.

I—3

483/ki. Zemplánm. n.-mihályi j. főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Mihály nagyközség jegyzői ál-lásra, mely 600 frt évi fizetés és termé-szetbeni lakással van egybekötve pályázat hirdettetik; felhivatnak a pályázni szándé-kozók, miszerint kellően felszerelt folya-modványait alólirt szolgabirósághoz f. évi ápril hó 2-ik napjáig benyujtsák.

A választás foganatosításául f. évi ápril hó 3-ik napjának d. e. 10 órája a község tanács termében tüzetik ki.

Nagy-Mihály, 1889. márcz. 2.

Füzesséry Tamás,

főszolgabiró.

I—3

COGNAC

Gróf KEGLEVICH ISTVÁN.
Promotor.

A brüsszeli vilákiállításon díszoklevéllel — a legmagasabb kitüntetéssel díjazva. — Ezen Cognac orvosi tekintélyek által legjobban ajánlatik emésztési nehézségeknél, gyomor, tüdő- és mellbe-tegségeknél, testelgyengülésnél stb.

Eredeti palackoltásban mindenütt kapható.

Központi iroda: Budapest, Rudolf-rakpart 7.

Carbolineum Avenarius

legszebb, legolcsóbb mázoló- és fapiczoló-szer dióbarna szín-ben fatárgyakra, mint szőlőkarók, szinek (felszerek), gazda-sági szekerek és mindenféle szerszámok, léczek, kerítések, fa-ajtófelek, szóval minden, a szél- és esőnek kitett fatárgyak-hoz való alkalmazásra. A zsindeletyöket a rothadástól és el-romlástól megvédi. Mázolt deszka-mustrák bérmentve. Circa 5 kg. próba-üvegcék á 1.80 kr. minden posta-állomásra bér-mentve.

Carbolineum-gyár Amstetten Avenarius & Schranzhofor.

Központi iroda: Bécs. III. Hauptstrasse 84.

Kapható S.-a.-Ujhelyben Reichard Gyula kereskedésében.

Az Évva-házban bérbé adatik:

- 1.) egy 2 szoba és egy 1 szobából álló utcai garcon-lakás az emeleten; esetleg pedig ugyanezen 3 szobához konyha és mellek helyiségek is adhatók;
- 2.) két 5—5 lóra való istálló;
- 3.) egy — raktári helyiségül igen alkal-mas — nagy pinchez;
- 4.) egy több holdas zöltséges és gyümöl-csős kert.

Bővebbet e lap kiadóhivatala.

Nincs többé fogfájás!! Könnyen vérző bo-
teg és gyulladt foghust gyógyít és erősít,
a fogkövet eltávolítja és képződését meg-
gátolja; a szájbűzt azonnal megszünteti
napontai használatnál

cs. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi

Dr. POPP világ- Anatherin
hirű SZÁJVIZE

kétszer oly nagy palaezoban mint eddig.

Ezzel egyidejűleg alkalmazandó

Dr. POPP fogpasztája mely a fogakat
ges és szép állapotban tartja.

Dr. POPP Anatherin fogpasztája mely
jobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús meg-
erősítésére

Dr. POPP fogpora regyogó fehérségű fogakat köl-
csönöz anélkül, hogy mint más
fogporok a fogak zománcát megsértené.

Dr. POPP növényiszappana a legjobb gyógy-
pipere-zsappan,
mindenemü békítések ellen és különösen furdókhöz.

Dr. POPP NAPRAFORGÓ (szap) (nem glicé-
pana /zin.) A leg-
ujabb és a legfino-
mabb divat-pipere zsappanok. A bőrt báronyifinomá tesz.

Árak: Anatherin-szájviz 50 kr., 1 frt és 1 frt 40
kr., Anatherin fogpaszta tégelyben 1 frt 22 kr.,
Aromatikus fogpaszta 35 kr., Fogpor dobozban
63 kr., Növényiszappan 30 kr., Napraforgó szap-
pan 40 kr., Venus-zsappan 50 kr. E szerek kap-
hatók: S.-a.-Ujhelyben: Zlinszky J., Kinossey P. és Ös.
Buday Á. gyógyszerészeknél és Szentgyörgyi V. kereskedőnél.

Orvosi elismerés.

Tisztelt Kolléga ur!

23 évig oly szájbajban szenved-
tem, mely néha nagyon fájdalmas és kellemet-
len volt, úgy hogy gyakran még az evés-
ben és a beszédben is gátolt. Több
budapesti és bécsi orvost és tanárt consultáltam a
bajom miatt, de eredmény nélkül. Móta azon-
ban az Ön, méltán feldicsért An-
therin-szájvizét használok, azóta
teljesen megszabadultam kellemet-
len bajomtól és csak azt sajnálom, hogy
korábban nem alkalmaztam. Nem mulaszthatom
el, hogy Önnek e kitünő hatású szer-
ért őszinte köszönetet mondjak.

L.-Patonán.

Őszinte tisztelője

Dr. Lövinger, járási orvos

Hamistásoktól óvakodjunk!

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL
S.-A.-UJHELYT
Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.
MINDEN IDŐBEN
nagy választékban tartok s kivánatra felállítok
POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,
VÖRÖS MÁRVÁNY
és homokkő sírkövet.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó.

Sürgőnczim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldeték.

A SOULAC-I APÁTSÁG (Francia-Ország)
Dom MAGUELONNE, prior

Főtisztelendő Benedek rendi atyái Fogvize, Fogpora és Fogpasztája

2 arany érem: Brüssel 1836, London 1864
A legmagasabb kitüntetések
Feltalálattól 1373 ik éven BOURSAUD Péter
az prior által.

« A főtisztelendő benedekrendi atyák
fogvizének használata, naponkint néhány
cseppet vízbe véve, megakadályozza és
gyógyítja a fogak odvasságát melyeknek
fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, a
menyiben a foghust
erősíti s teljesen egész-
gessé változtatja.

« Szolgálatot tesz-
teltát olvasóinknak, mi-
dön őket ezen régi és
practicus készítményel-
re figyelmeztetjük, ne-
szert a legjobb gyógy-
szer és a fogfájás ellen
egyedül övszert képe-
zik. »

A ház megalapított 1807 ben.
Vezérigynök: **SEQUIN** 105 & 108, rue Croix-de-Seguey
BORDEAUX

Kapható minden a jobb illatszerésznél, gyász-szerárban és gyógyfő kereskedésben.

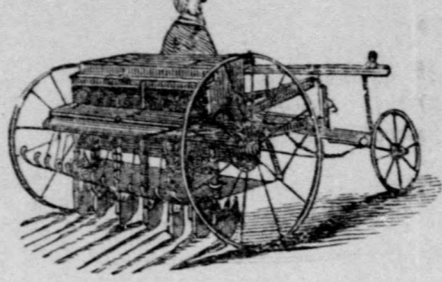
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje

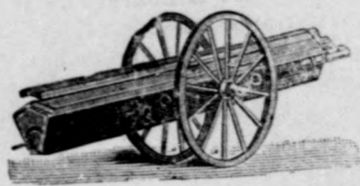
Kassán

eperjesi-ut 6-ik szám.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi idényre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett, könnyű sorvető és szórvavető gépeket, ekéket és boronákat, hengereket, lókapákat** stb. továbbá **Baker- és magtár-rostákat**, mely gyártmányainknak gépgyárunkban **állandóan jelentékeny készletét birjuk, bizománnyi raktárt pedig**

BEHYNA TESTVÉR uraknál S.-a.-Ujhelyben.
Szállítunk továbbá saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi és egyéb szivattyukat, olajsajtókat és olajmag-pörkölköket stb.

Elhasznált gépek, különösen

GŐZMOZGONYOK és GŐZCSÉPLŐK

pontos átigazítását és kijavítását legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes jegyzékét b. kívánatra **ingyen és bérmentve** küldjük. 5-6

3619. sz.

A kassai m. kir. posta- és távirat-igazgatóság.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi posta- és távirat-hivatalnak 1891. évi július hó 1-től leendő elhelyezésére alólított igazgatóság egy alkalmas iroda- és lakhelyiséget 5—10 évre bérbe venni óhajtván, felhívtnak mindazon háztulajdonosok, kik S.-a.-Ujhely városában, lehetőleg annak központján e célra alkalmas ház-helyiséggel bírnak, hogy ajánlataikat **folyó év április hó végéig** akár az ottani tekintetes polgármesteri hivatal utján, akár pedig közvetlenül alantirt igazgatósághoz nyújtsák be.

A helyiségek nagysága, illetve ürméretére nézve megkivántatik:

I. A hivatal helyiségeire nézve:

a) hogy az jelenlegi hivatali helyiségeknek megfelelő nagyságu világos, száraz s földszinten levő, összesen mintegy 650—700 köbméternyi ürtartalommal birjon.

II. A főnöki lakásra nézve:

b) hogy az két, esetleg három két ablakos, közegészségi szempontból kifogás alá nem eső szobából; c) az ahhoz szükséges konyha, kamara, pincze, pad s a szükséges más egyéb helyiségekből álljon.
Kassán, 1889. február hó 23-án.

Sztankovits,

kir. posta- és távirat-igazgató.

3-3

Tk. 2711/1888. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tokaji kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Tarczal városa végrehajtónak F. Tóth Istvánné és Láncki Sámuelné végrehajtást szenvedő elleni 99 frt 30 kr. tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a tarczali 534. sz. tjkvben foglalt 1) 662. hr. sz. ház legelő-illetőséggel együtt egészben 160 ft, 2) 1300. hr. sz. ingatlan egészben 34 frt, 3) 1454. hr. sz. ingatlan egészben 39 frt, 4) 1854. hr. sz. ingatlan egészben 72 ft, 5) 2321. hr. sz. ingatlan egészben 63 frt, 6) 842. sz. tjkvben 3272. hr. sz. ingatlan egészben 34 frt, 7) 842. sz. tjkvben 3395. hr. sz. ingatlan egészben 5 frt-ban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889-ik évi május hó 11-ik napján délelőtt 9

órákor Tarczal város házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 100/0-át készpénzben, vagy az 1881-ik LX-ik törvény-czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszter rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tokajban, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnál, 1888. évi szeptember hó 30-ik napján.

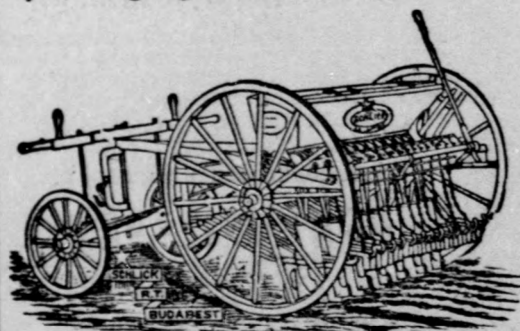
Kálmán Lajos,
kir. albiró.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár

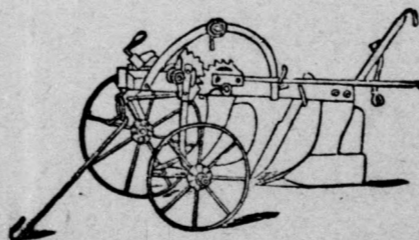
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

Gyár és igazgatóság: VI. külső váciut 1696/99. Városi iroda és raktár: VI. váci körut 57.

Gőz- és járgánycséplő készülétek.

SCHLICK-féle szab. két- és háromvasu ekék.
SCHLICK-féle szab. Haladás sorvető-gépek.
Szórvavető-gépek.

Schlick féle szab. Royal-ekék, Schlick és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök boronák és rögtörő hengerek, szecskavágók, répapágók, répapázók, tengeri morzsolók, csöves tengeri darálók, gabonatisztító rosták, örlőmalomok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudására hozni, hogy noha a VI. Váci körut 57. sz. alatt lévő irodáink legnagyobb részét a külső váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddigi irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelmé érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési czikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.

1-18

Árverési hirdetmény.

A sajlóadi m. kir. közalap. számtartóság részéről közhírré tetetik, miszerint m. kir. vallás alap tulajdonát képező Borsodmegye Ládháza község határában, az országut mentén és a nyéki vasuti állomás közelében lévő ugynevezett rákos-pusztai 447^{117/1200} holdat tévő birtok a hozzá tartozó gazdasági épületekkel együtt 1889-ik év október 1-től 1901. év szeptember 30-ig, vagyis 12 évi bérkorszakra 1889. évi március hó 28-án délelőtti 10 órákor zárt ajánlatu verseny utján Czegléden a m. kir. közalapítványi kir. főtisztviségi irodában bérbe fog adatni.

Bérelni szándékozók felhivatnak, hogy 50 kros bélyeggel és 300 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat 1889. évi március 28-án délelőtti 10 óráig Czegléden a czegléd-mislyei kir. főtisztviséghez nyújtsák be, az ajánlatban a megígért évi haszonbéri összeg számmal és betűvel világosan kiirandó, valamint az is kijelentendő, miszerint ajánlattévő a birtok helyi viszonyait a bérleti feltételekkel együtt ismeri s azokat elfogadja.

Utó vagy a bérleti feltételekkel meg nem egyező és táviratilag tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Oly felek, kik az uradalommal perben vannak s hanyag fizetésökről ismeretesek, valamint oly ismeretlen egyének is, kik felzárkításra polgári és vagyoni állásukat igazolni nem képesek, versenyből kizáratnak.

A bérleti feltételek Czegléden a m. kir. közalap. kir. főtisztviségi irodában és Sajlódon a m. kir. közalap. számtartósági irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sajlóadi m. kir. közalap. kir. számtartóság.

1-2

Magy. kir. szab. parkétgyár

Dunkel Vilmos Kassán,

ajánlja

4-6

kitünő száraz tölgyfából készlett, sokszorosán kitüntetett

parketait,

ugynevezett americait, tömör s berakott kockát jutányos árak mellett.

Képes rajzminták díjmentesen szolgáltatnak.

Birtokeladás.

Bacska helysége határában, a Bodrogeközön, egy jó minőségű 200 holdas tagositott birtok szép nagy beltelekkel és kerttel szabad kézből eladó. Bővebb értesítést nyujt **Dr. Rajner Gyula** ügyvéd, **Budapest** Koronaherczeg-utca 9. sz.

Hasznos és czélszerű ujdonság!

Üveg toll.

Kapható: **LÖVY ADOLF** könyv- és papírkereskedésében S.-a.-Ujhely.

E kitünő találmány előnye:

1. Az üvegtollnak 8 nyílása van, melyek sokkal több tintát vesznek magokba, mint az aczéltoll, tehát sokkal több ideig lehet vele egyszeri bemártásra írni: **nagy időnyereség.**
2. Az üvegtoll nem akad a papirba, bármily gyorsan írjunk is. Eredmény: **gyorsabb írás s tisztább munka.**
3. Az üvegtoll kitünő eszköz rajzoláshoz és aláhúzásokhoz.
4. Az üvegtoll nincs rozsdának alávetve s így tartós, tehát **igen olcsó** is.
5. Végül az üvegtoll-nak igen csinos külseje van s minden író asztalnak disze.

Az üvegtollat használat után vízben tisztára le kell mosni, hogy használat előtt ismét fényes, tiszta legyen.

Ára 1 drbnak tokkal együtt 15 kr., 12 drb 1 frt 50 kr., vidékre az összeg előleges beküldése mellett bérmentve küldöm meg.

A Bercsényi-utczában lévő 19. számú Malárcsik-féle ház f. évi április 24-étől bérbe adó. Bővebb felvilágosítással szolgál **Bánóczy Kálmán.**